

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
CYRILOMETODĚJSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Katedra pastorální a spirituální teologie

Hynek Doležel

Duchovní prostředí Domu Ignáce Stuchlého

Bakalářská práce

Vedoucí práce: ThD. Luisa Karczubová, Th.D.

Obor: Teologické nauky

OLOMOUC 2015

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně a použil jsem při tom jen uvedené prameny a literaturu.

V Olomouci dne 10. dubna 2015

Hynek Doležel

Poděkování

Děkuji vedoucí práce ThD. Luise Karczubové, Th.D. za velkou ochotu, trpělivost a za cenné rady. Děkuji také Mgr. Ing. Františku Bezděkovi a Mgr. Miroslavu Dibelkovi za poskytnuté rady a informace, a v neposlední řadě i své rodině za podporu a pochopení.

OBSAH

ÚVOD	5
1. HISTORICKÁ ČÁST	6
1.1. KONTEXT MÍSTNÍ ČESKÉ CÍRKVE	7
1.2. PŘÍCHOD SALESIÁNSKÉ SPIRITUALITY DO ČESKÉHO PROSTŘEDÍ	9
1.3. OSOBNOSTI, KTERÉ JSOU PROVÁZÁNY S DOMEM IGNÁCE STUHLÉHO.....	12
2. CO SE ROZUMÍ DUCHOVNÍM TÉMATEM?	20
2.1. MODLITBA A ČINNOST.....	20
2.1.1. <i>Duchovní doprovázení v salesiánské spiritualitě</i>	23
2.2. CHUDOBA A PASTORAČNÍ ČINNOST	24
2.2.1. <i>Aspekty pastorače</i>	25
2.2.2. <i>Pastorače a laik</i>	26
2.2.3. <i>Pastorače mládeže a II. vatikánský koncil</i>	27
2.2.4. <i>Sřety generací: mladší a starší</i>	28
3. PLODY ŽIVOTA DOMU IGNÁCE STUHLÉHO	31
3.1. KDE ŽILI BĚHEM KOMUNISMU TI, KTEŘÍ MĚLI ZKUŠENOST S ŽIVOTEM TOHOTO DOMU.....	31
3.1.1. <i>Nadšení, trpělivost a uplatnění těch, kteří zakusili přijetí v tomto domě</i>	35
3.1.2. <i>Jaké jsou plány do budoucna</i>	36
ZÁVĚR	42
SEZNAM LITERATURY	43
POUŽITÉ ZDROJE	44
ANOTACE	46
SEZNAM OBRÁZKŮ	48

ÚVOD

Počátky salesiánského díla spadají do druhé poloviny 19. století. Průkopníkem byl italský kněz Jan Bosco, jenž vytvořil jedinečný výchovný systém založený na rozumu, laskavosti a víře, který je prostřednictvím jeho následníků šířen po celém světě do dnešních dnů. V Čechách započali salesiáni činnost v roce 1927 a od té doby se začaly formovat střediska mládeže, jenž rozvíjejí osobnost dítěte a mladého člověka na základě přátelských a otevřených vztahů s vychovatelem. Práce se zaměřuje především na mládež, pocházející ze sociálně slabšího prostředí, kde se vyskytuje nedostatek rodičovské lásky, porozumění a ochoty komunikovat o pocitech a problémech dětí.

Zásluhou laskavého a vřelého přístupu salesiánů, vycházejícího z preventivního výchovného systému, se tak daří minimalizovat výskyt sociálně patologických jevů a dalších negativních příznaků, které se mohou vyskytovat v chování dospívajících lidí (vandalismus, závislost, agresivita, nezřízený život atd.). Tato bakalářská práce se zabývá především historií a činnostmi salesiánského střediska mládeže ve Fryštáku, které bylo prvním salesiánským střediskem v České republice. Cílem práce je přiblížit duchovní prostředí Domu Ignáce Stuchlého, stručnou historii českých salesiánů, podstatu jejich činnosti a hlavně aktivity zaměřené na podporu mládeže.

Bakalářská práce se dělí na tři hlavní témata a to historický vývoj působení českých salesiánů, duchovní prostředí Domu Ignáce Stuchlého a současný směr salesiánů ve Fryštáku.

Celá práce mohla vzniknout zejména díky mé několikaměsíční spolupráci se samotným střediskem, které mi umožnilo, nahlédnout do svých archívů a vyložit mi činnost salesiánů.

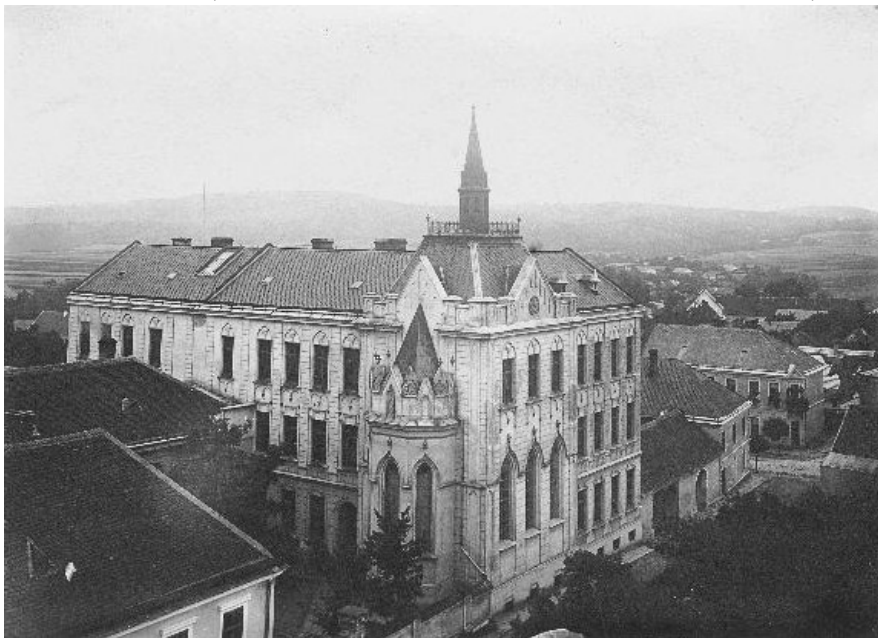
„Don Bosco léčil s velikou láskou všechny neduhy, ale především chtěl uchránit a zajistit zítřku mravně zdravou generaci. Říkal, že je záslužné napravovat zlo, ale ještě krásnější je zlu předcházet. Je to i obtížnější. Je to práce zdlouhavá a neviditelná. Ale úspěšnější.“¹

P. Ignác Stuchlý

¹ Kopecký, Jaroslav. *Tvé misie budou na severu*. Praha: Portál, 2007, s. 35.

1. Historická část

Činnost českých salesiánů započala na začátku dvacátých let dvacátého století, kdy do Itálie odcestovali první odhodlaní muži, kteří se zde chtěli učit salesiánské tradici, víře a odkazu Dona Boska. Skutečný začátek se váže k roku 1927, kdy se již vzdělaní salesiáni vrátili z Itálie a v Čechách založili první salesiánský chlapecký ústav ve Fryštáku u Holešova. Tyto první salesiány vedl pater Ignác Stuchlý, který měl bohatou osobní zkušenost z Itálie a Jugoslávie.²

Obr. 1: Dům Ignáce Stuchlého v roce 1931
(zdroj: Dům Ignáce Stuchlého)

Obr. 2: Dům Ignáce Stuchlého v současnosti
(zdroj: Dům Ignáce Stuchlého)

² Srov. Křížková, M. R. *Kniha víry, naděje a lásky: 70 let působení salesiánů v Čechách a na Moravě*. Praha 1996. s. 222.

1.1. Kontext místní české církve

Historie kláštera a školských zařízení, které ve Fryštáku od 19. stol. až do příchodu salesiánů v roce 1927 řídila kongregace školských sester III. řádu sv. Františka, dnešní Kongregace Sester Neposkvrněného Početí Panny Marie III. řádu sv. Františka z Assisi, které trvají již více než 150 let, jsou nyní zapomenutou a skoro neznámou částí historie tohoto městečka.³

Důvodem, proč jinak velmi zajímavá a zároveň bouřlivá historie fryštáckého domu školských sester zůstala někde v dějinách, je také proto, že sestry v roce 1927 odešly z Fryštáku a už nikdy na svou činnost nenavázaly. Po různých peripetiích kupují salesiáni ve Fryštáku klášter od sester Neposkvrněného Početí.

Obr. 3: P. Ignác Stuchlý zakladatel (dolní řada, pátý zleva)
(zdroj: farnost Troubky)

Propagátorem salesiánského díla byl u nás Msgre. ThDr. Augustin Štancl, jenž v roce 1926 připravil pro budoucí české salesiány dům ve Fryštáku. Začátkem září 1927 byl dům zaplněn prvními salesiány a jejich chovanci.⁴ Z rána dne 28. září 1927 sem v čele s P. Ignácem Stuchlým dorazilo z italské Perozy 17 chlapců a 3 salesiáni. Jeho dílo se brzy narostlo a P. I. Stuchlý, který si mezitím pro svou bílou hlavu vysloužil od Fryšťačanů přezdívku „Staříček“, se zasadil o vybudování několika salesiánských ústavů v Československu (např. Ostrava, Brno, Pardubice, Praha).⁵

³ Srov. Zapletal, Česlav. *Fryšták: Plán města*. Praha: Kartografie PRAHA, a.s., 2010.

⁴ Srov. *Historie z brožurky z roku 1997*. Don Bosco Ostrava. [Online]. Cit.2015. Dostupné z: <<http://ostrava.sdb.cz/salesiani/historie/brozura-z-roku-1997/>>.

⁵ Srov. *Ignác Stuchlý. Dům Ignáce Stuchlého SKM*. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://frystak.sdb.cz/co-delame/historie/ignac-stuchly/>>.

V průběhu druhé světové války bylo několik salesiánských ústavů obsazeno nacisty. V polovině srpna 1943 musel být vyklizen i fryštácký dům. Tento dům sloužil jako domov pro vybombardovanou mládež z Hamburku a poté jako základna maďarských vojáků. Po válce se Fryšták zase stal sídlem salesiánského *aspirantátu*.⁶ *Aspirantát* je období trvající rok, pro ty kdo se rozhodli přijmout závazek žít a pracovat jako salesiáni spolupracovníci, požádali o zahájení *aspirantátu* místní radu a ta jim udělila svůj souhlas a schválila jim osobní formátory.

Později byl ředitelem fryštáckého salesiánského ústavu jmenován Don Ignác Stuchlý (1869 – 1953), rodák z česko-polského pohraničí a od roku 1935 první přestavený, inspektor, českých salesiánů. Titulem Don byli, podle italského vzoru, oslovovali někteří salesiánští kněží.⁷

Hlavní část budovy DISu (zkr. Domu Ignáce Stuchlého) postavily v roce 1902 sestry Neposkvrněného početí jako přístavbu k původní takzvané Staré škole z roku 1860. Celý tento komplex potom koupili salesiáni a 28. 9. 1927 zde, pod vedením P. Ignáce Stuchlého, zahájilo činnost první české salesiánské dílo. Zde šlo o chlapeckou střední školu s internátem, jenž připravovala budoucí salesiány. V roce 1931 byl dům rozšířen o kapli, divadelní sál a tělocvičnu.⁸

Obr. 4: Kaple z roku 1931
(zdroj: Dům Ignáce Stuchlého)

Hlavním posláním salesiánů je výchova mládeže, zejména ze sociálně či morálně narušeného prostředí. Pro své mladé svěřence budují salesiáni na celém světě *oratoře*,⁹ kde se o ně starají nejen po stránce duchovní, ale mnohdy i po stránce hmotné, aby je co nejlépe připravili pro budoucí život poctivých občanů a řádných křesťanů.

⁶ Srov. *Formační manuál - aspirantát*. Sdružení salesiánů spolupracovníků ASC. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.asczech.cz/rs/download.php?sekce=5>, str.1>.

⁷ Srov. *Historie z brožurky z roku 1997*. Don Bosco Ostrava. [Online]. Cit.2015. Dostupné z: <<http://ostrava.sdb.cz/salesiani/historie/brozura-z-roku-1997/>>.

⁸ Srov. *Ignác Stuchlý*. Dům Ignáce Stuchlého SKM. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://frystak.sdb.cz/co-delame/historie/ignac-stuchly/>>.

⁹ Oratoř je projekt, jehož hlavním cílem je nabídnout dětem a mladým lidem takové volnočasové aktivity, které je motivují ke smysluplnému trávení jejich volného času.

Srov. *Oratoř*. Salesiánské středisko mládeže Praha – Kobylisy. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.strediskokobylisy.cz/cinnost/orator/>>.

1.2. Půchod salesiánské spirituality do českého prostředí

Prvním českým salesiánem se stal Ignác Stuchlý, který se narodil 14. prosince 1869 ve vesnici Boleslav v Pruském Slezsku. Po nedokončeném studiu teologie v Olomouci odcestoval v roce 1894 do Turína k salesiánům, aby se zde o rok později stal noviciátem a mohl pokračovat ve studiu teologie. Teologická studia absolvoval v letech 1897 – 1900 a současně vykonával službu asistenta v konviktu ve městě Gorica. V listopadu 1901, přijal kněžské svěcení. Po devíti letech od této události odešel ze salesiánského konviktu v Goricii. Odjel do slovinské Lublaně, aby zde dokončil kostel a staral se o salesiánský ústav. Po první světové válce byl Stuchlý delegován jako prefekt do Veržeje. Až po dvou letech od skončení války se vrátil do Lublaně, aby zde dokončil svůj úkol. Lublaňský kostel byl dostavěn teprve v roce 1924. V salesiánské komunitě v italské Peroze přebývalo i několik Čechů. Za účelem salesiánské formace sem bylo posláno několik hochů z Československa. Stuchlý v Peroze působil od roku 1925.

Obr. 5: P. Ignác Stuchlý
(zdroj: SDB Ostrava)

V tomto období započal zájem o příchod salesiánů i v Československu. Na tento podnět kupují salesiáni po různých peripetiích ve Fryštáku klášter od sester Neposkvrněného početí. 28. září 1927 přijelo do Fryštáku sedmnáct chlapců spolu se třemi salesiány se Stuchlým v čele. Tak započalo salesiánské dílo na území naší republiky. Stuchlý se zasadil o vybudování dalších salesiánských středisek na území tehdejší Československé republiky. 15. září 1935 byl jmenován do funkce inspektora nově vytvořené samostatné české Salesiánské provincie.

Některé salesiánské ústavy byly během druhé světové války obsazeny nacisty. V polovině srpna 1943 měl být vyklizen také Fryšták. Nacisté ho poté využívali jako domov pro mládež z vybombardovaného Hamburku a později také jako základnu pro maďarské vojáky. Po skončení války se Fryšták zase stal domovem salesiánských aspirantů. V březnu 1950 dostal Stuchlý záchvat mozkové mrtvice. Po tomto záchvatu byl trvale upoután na lůžku. V dubnu téhož roku v noci vpadla do salesiánského domu policie a milice. V noci ze 13. na 14. dubna roku 1950 byli salesiáni ve Fryštáku probuzeni policií a lidovou milicí a poté přemístěni na různá místa. Stuchlý byl přemístěn do domova důchodců v Lukově u Fryštáku.

V lednu 1953 měl Stuchlý další záchvat mrtvice. 17. ledna ve věku 83 let Stuchlý zemřel. Je pohřben na hřbitově ve Fryštáku.¹⁰

Na konci roku 1934 byl P. Štěpán Trochta poslán Stuchlým, aby vybudoval kostel a domov pro chlapce v Praze.¹¹ V květnu 1937 byl opět posvěcen kostel sv. Kříže Na Příkopech. Osud pražského salesiánského domu byl podobný, jako v případě Ostravy a jiných salesiánských domů na území naší republiky.

Po příchodu salesiánů do Ostravy, Brna a Prahy vznikly při oratořích rovněž kroužky děvčat. Touha některých děvčat stát se sestrami salesiánkami byla zmařena historickými událostmi po roce 1948. Až v roce 1978 se podařilo na faře ve Verneřicích započít s noviciátem. Jejich formaci ale provázelo mnoho problémů, spojených s atmosférou nastolenou tehdejším režimem. I přesto skládaly 6. prosince 1980 ve Verneřicích novicky v tajnosti první sliby. Sliby byly složeny v souladu se stanovami Institutu *Dcer Panny Marie Pomocnice* na jeden rok. Teprve listopadová revoluce z roku 1989 dala možnost sestrám salesiánkám vystoupit z ilegality.

Po pádu komunistického režimu pokračovala řada salesiánů ve svém dosavadním působení. Chaloupky, formace laiků a salesiánských spolupracovníků a obdobné aktivity

Obr. 6: Hrob Ignáce Stuchlého
(zdroj: *Dům Ignáce Stuchlého*)

mohly být realizovány ve svobodné demokratické společnosti. První příležitost pro vystoupení z ilegality na veřejnost byla oslava svátku sv. Jana Boska na místech, kde kdysi salesiáni působili. Ani po této události, ale nebylo jednoduché navázat na násilně přerušenu činnost.

¹⁰ Srov. *Staříček Ignác Stuchlý*. Salesiáni Dona Bosca. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/ignac-stuchly-staricek/>>.

¹¹ Srov. Kučera, Jiří, *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*, Portál, Praha 2006, s. 5.

Na základě novelizace *Zákona o vrácení domů řeholím* byly sice objekty vráceny do rukou českých salesiánů, nicméně v objektech dále pokračovala stávající činnost, jako třeba provoz domova důchodců, základní školy a podobně. Některé domy, ve kterých před rokem 1950 salesiáni působili, nebyly v jejich vlastnictví. Za navrácení majetku českým salesiánům se velkou mírou zasloužila JUDr. Ing. Květoslava Korcová. Činnost salesiánů se začala realizovat i v jiných objektech, než před rokem 1950. Za všechny uvedu dva příklady. V Plzni Lobzích se zásluhou Antonína Hýži podařilo v blízkosti kostela svatého Martina koupit za přijatelnou cenu dům, který byl postupně přebudován na salesiánské středisko mládeže. Miloslav Vlk (tehdejší budějovický biskup) předal salesiánům dům v části Českých Budějovic 4, i s dvory kostela svatého Vojtěcha a přilehlou budovou. Postupem doby zde bylo založeno salesiánské středisko mládeže i s oratoří.

K dalším významným počínům patřilo založení nakladatelství Portál, jenž vedli nadšení laici, salesiánští spolupracovníci. K prvním cílům nakladatelství patřilo vydávání časopisu s názvem *Čtení do kapsy*, jenž vycházel již v samizdatu. V nové podobě publikovali salesiáni časopis pod názvem *Anno Domini*¹² („Ádělčko“) od roku 1991 až do prosince 2003. V současné době publikuje česká provincie salesiánů *Salesiánský magazín*, jde o věstník všech částí salesiánské rodiny. Mimo aktualit zde může čtenář nalézt zamyšlení nad výchovou dětí a mládeže nebo portréty zajímavých osobností a svatých. Italskou obdobou *Salesiánského magazínu* je periodikum s názvem *Il Bollettino Salesiano*. Starší čísla *Salesiánského magazínu* v pdf formátu lze nalézt na webových stránkách kongregace s názvem Salesiáni Dona Boska.¹³

Kongregace salesiánů se v dnešní době na území České republiky také angažuje v oblasti teologického a pedagogického vzdělávání a vede salesiánské divadlo v Praze Kobylisích. Salesiáni jsou zřizovateli a provozovateli Vyšší odborné školy sociálně pedagogické a teologické JABOK. Ta byla původně zamýšlena rovněž i jako postnoviciát pro studenty, kteří zde mohli získat sociálně pedagogickou kvalifikaci. Studenti se ale postupně stěhovali do Českých Budějovic.

¹² Srov. *Historie našeho domu*. Salesiáni Dona Boska Praha-Kobylisy. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://web.sdb.cz/kobylisy/historie.html>>.

¹³ Srov. *Salesiánský magazín*. Salesiáni Dona Boska SBD. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/magazin/>>.

Původního úmyslu poskytnout studentům této školy také vysokoškolské vzdělání bylo v únoru 1999 dosaženo dohodou o spolupráci s ETF UK. Začátkem akademického roku 2005/2006 byla na JABOKu zřízena salesiánská komunita.¹⁴ Působí rovněž na Teologické fakultě Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích a přednáší na Cyrilometodějské teologické fakultě v Olomouci. Divadlo slouží hlavně k realizaci představení neziskových organizací, které se mohou takto prezentovat na veřejnosti. Po právní stránce je salesiánské divadlo součástí obecně prospěšné společnosti Salesiánské středisko mládeže.

17. ledna 2005 byl novým českým provinciálem jmenován František Blaha, jenž vystřídal Jana Komárka. Jeho jmenování se uskutečnilo ve Fryštáku a slavnostnímu okamžiku bylo přítomno asi 120 salesiánů.¹⁵

1. 3. Osobnosti, které jsou provázány s Domem Ignáce Stuchlého

Významnou osobností českých salesiánů je také **P. Štěpán Trochta**, sídelní biskup litoměřický (od r. 1947) a kardinál (od r. 1969). Narodil se 26. března 1905 ve Francově Lhotě, ta je asi 25 km od Vsetína. Jeho otec zemřel, když mu bylo osm let, matka Anna se už neprovdala, těžce a trpělivě pracovala a stala se svatou ženou, jenž až do své smrti v roce 1960 žila jen pro své tři děti.

V roce 1917 začal P. Štěpán Trochta studovat na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži.

V roce 1923 odcestoval do Itálie do města Perosa Argentina, kde se připravovali slovenští chlapci ke vstupu k salesiánům. A tam se také začal plnit jeho sen – stát se knězem a věnovat se mládeži. V Perose absolvoval noviciát a časem začal realizovat svou myšlenku založit českou provincii salesiánů. Seznámil se s P. Stuchlým a 28. září 1927 přišli první salesiáni na Moravu do Fryštáku, kde byl následně založen první chlapecký ústav.¹⁶

Obr. 7: Štěpán kardinál Trochta
(zdroj: SDB Ostrava)

¹⁴ Srov. Historie našeho domu. Salesiáni Dona Boska Praha-Kobylisy. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://web.sdb.cz/kobylisy/historie.html>>.

¹⁵ Srov. *Salesiáni mají nového provinciála*. Salesiáni Dona Boska SDB. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://old.www.sdb.cz/kapitula2/sm-2005-1-reportaz/>>.

¹⁶ Srov. Kučera, J. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha: Portál, 2006, str. 5.

P. Trochta nadále studoval a dvacátého června 1932 byl promován doktorem teologie a kněžské svěcení přijal třetího července téhož roku. Po absolvování vojenské služby v Brně byl P. Stuchlým poslán do Ostravy, kde bylo započato jeho neúnavné budovatelské dílo. V Ostravě se významně zasloužil o vybudování salesiánského domu a nového kostela. Potom byl poslán do Prahy. V Praze, v Kobylisích, byl vybudován salesiánský dům, kostel, fotbalové i tenisové hřiště a kluziště. Dále se rovněž zasloužil o opravu a znovuootevření kostela svatého Kříže v Praze Na Příkopě (1937).¹⁷

V průběhu druhé světové války prošel P. Štěpán Trochta několika koncentráky. Za heydrichiády v květnu 1942 byl uvězněn v Malé pevnosti Terezín. V září 1942 byl přemístěn do jednoho z nejhorších koncentračních táborů v Mauthausenu, kde mu šlo několikrát o život. V prosinci 1944 byl převezen do Dachau, kam 29. dubna 1945 vstoupila americká armáda a vězně vysvobodila.

V květnu se pak P. Štěpán Trochta vrátil do salesiánského ústavu v Praze a stal se jeho ředitelem. V roce 1947 jej papež Pius XII. jmenoval 17. litoměřickým biskupem. Litoměřická diecéze byla po válce velmi zchátralá a tak jej zde čekal nelehký úkol. Místo 804 duchovních, kteří zde žili před začátkem války, zde bylo jen 107 českých a 100 německých kněží. Mnohé vesnice zely prázdnotou v důsledku vyhnání německého obyvatelstva, kostely byly vyrabované a počet věřících byl nízký.¹⁸

Po únorovém převratu v roce 1948 začala pro církev těžká situace a Trochta se stal mluvčím biskupského sboru, který vedl nelehká jednání s vládou. Situace se i nadále zhoršovala, v roce 1951 byl zadržen ve své rezidenci a 16. ledna 1953 byl zatčen a dopraven do věznice v Ruzyni. Zde strávil ve vyšetřovací vazbě 550 dní. Dne 23. července 1954 byl nařčen jako velezrádce, nepřítel dělnické třídy a státu a špion Vatikánu k trestu odnětí svobody v trvání 25 let. Trochta se ale nakonec v důsledku podlomeného zdraví dočkal propuštění a i bez vlastní žádosti o milost mohl opustit 10. května 1960 vězení. I nadále byl však na každém kroku sledován a hlídán. Byl zařazen do výrobního procesu a pracoval v mnoha profesích jako dělník ve stavební firmě, údržbář a opravář.¹⁹

V roce 1962 jej postihl první z několika srdečních záchvatů. P. Trochtovi byl nabídnut odchod do penze a pobyt v Charitativním domě v Táboře. V prosinci 1963 byl přepraven

¹⁷ Srov. Kučera, J. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha: Portál, 2006, str. 7.

¹⁸ Srov. tamtéž, str. 15.

do charitativního ústavu ve vsi Radovanov u Mladé Vožice, který byl určen mimo jiné pro internaci biskupů. V lednu 1968 došlo ke změně ve vedení KSCČ a zároveň k mírnému uvolnění režimu, P. Trochta se v září vrátil zpět do své diecéze a začal opět pracovat.

V dubnu 1969 byl papežem Pavlem VI. jmenován kardinálem „*in pectore*“ (v srdci).²⁰ Ke zveřejnění došlo teprve v roce 1973. Permanentně byla omezována jeho činnost a pastorační úsilí a stále byl sledován na každém kroku. Počátkem roku 1974 se zhoršilo jeho podlomené zdraví. Dne 6. dubna byl nalezen ochrnutý na svém lůžku. Byl převezen do nemocnice, kde ve tři hodiny odpoledne zemřel. Pohřeb se konal 16. dubna 1974 v Litoměřicích a byl přísně hlídán. Bylo zakázáno vyvěsit černé prapory na věžích kostelů a sloužit zádušní mše. Pohřební průvod městem byl rovněž zakázán. Věřící a kněží z diecéze se nesměli účastnit pohřbu svého biskupa.²¹

P. František Míša - „Dominus“ se narodil 5. ledna 1913 v Polešovicích nedaleko Uherského Hradiště. S kongregací salesiánů jej seznámil místní kaplan P. Stanislav Suchánek. Ve dvanácti letech odcestoval do Itálie do Turína, kde studoval filozofii a teologii a pobýval v komunitě salesiánů. Noviciát prožil ve Villa la Mogila, kde 12. září 1929 složil první sliby. Do své vlasti se vrátil na tříletou praxi, kterou absolvoval ve Fryštáku, v Ostravě a v Bratislavě. Poté studoval teologii na Gregoriánské univerzitě v Římě. Kněžské svěcení přijal 17. prosince 1939 v římské bazilice Sacro Cuore.

Obr. 8: P. František Míša
(zdroj: SDB Ostrava)

V průběhu druhé světové války působil jako školní rádce pro studenty filozofie a bohoslovce v Ostravě, poté ve Fryštáku a Brně. V Brně byl ředitelem oratoře a vedl kroužek kandidátek, které se chtěly stát Dcerami Panny Marie Pomocnice.

¹⁹ Srov. Kučera, J. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha: Portál, 2006, str. 30.

²⁰ Srov. *Štěpán kardinál Trochta*. Salesiáni v Teplicích. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://teplice.sdb.cz/stredisko-mladeze/o-nas/kardinal-stepan-trochta/>>.

²¹ Srov. Kučera, J. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Praha: Portál, 2006, str. 35-50.

V letech 1946 – 1948 studoval v Římě biblistiku. Po návratu z Říma se stal ředitelem studentské salesiánské komunity v Oseku u Duchcova. V průběhu komunistického zásahu proti řeholníkům v dubnu 1950 byl P. Míša odvezen do internačního tábora Želiv, kde byl později zatčen a od listopadu 1954 do března 1955 vězněn ve vyšetřovací vazbě v Ruzyni. Později byl bez soudu vrácen zpět do Želiva a v roce 1956 odvezen do Králíků v Čechách. Po skončení vězení v prosinci 1956 odjel do Prahy, kde si našel místo u Vodních staveb a třináct let pracoval na různých stavbách v Praze a okolí.

V letech 1968 až 1970 byl zaměstnán na faře v Teplicích-Trnovanech jako muž v domácnosti. Tři roky před začátkem důchodu, v letech 1971-73, pracoval jako noční hlídač v Metrostavu v Praze. Toto zaměstnání mu umožňovalo věnovat se spolubratřím. Organizoval hlavně formaci a studium. V roce 1969 byl jmenován provinciálem a tuto službu vykonával až do roku 1981.

V průběhu svého působení zajišťoval formaci nových spolubratří, jejich studia, kněžská svěcení, formaci a sliby sester salesiánek, Volontarií Dona Boska, Sdružení salesiánských spolupracovníků a další salesiánské aktivity. P. Míša se i přes sledování a četné výsledky neúnavně věnoval mnoha skupinám po celé republice. Od roku 1990 působil jako kaplan a vychovatel na dívčím internátě v Hradci Králové, kam jej pozvaly místní sestry salesiánky. P. František Míša zemřel 3. března 2005 v královehradecké nemocnici ve věku 92 let.²²

P. Petr Beran - „Děda“ se narodil 8. prosince 1926 v Nižní Lhotě u Frýdku-Místku. Jako hoch se stal chovancem ústavu ve Fryštáku. V srpnu roku 1945 složil své první řeholní sliby v Ořechově a v dubnu roku 1950, v průběhu jeho salesiánská praxe v Praze-Kobylisích, byl spolu s ostatními řeholníky uvězněn v Oseku u Duchcova. V září téhož roku nastoupil na vojnu a strávil tam 40 měsíců. Po návratu si našel civilní zaměstnání jako písař na Vysoké škole báňské v Ostravě a časem se vypracoval na odborného instruktora v oboru palynologie. Dne 12. dubna 1957 byl zatčen za protistátní činnost a odsouzen za takzvané

Obr. 9: Petr Beran
(zdroj: Dům Ignáce Stuchlého)

²² Srov. *František Míša – Dominus, kněz*. FMA Salesiánky. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.fma.cz/salesianske-osobnosti/frantisek-misa>>.

podvracení republiky. V říjnu roku 1958 byl propuštěn. Poté nastoupil do zaměstnání ve Vítkovických železárnách a zároveň tajně studoval a připravoval se na kněžské povolání.

Kněžské svěcení přijal 13. prosince 1967 z rukou salesiána biskupa P. Trochty. Své kněžství zveřejnil v září 1969 a následně nastoupil jako kaplan do duchovní správy do farnosti Třebovice u Ostravy a později, jako farář, do Pustých Žibřidovic a Nových Losin na Šumpersku. Jelikož byl velmi aktivní a jeho působení v ateistickém prostředí bylo velmi úspěšné, byl opět 31. ledna 1974 zatčen a odsouzen na osm měsíců vězení. Po propuštění se přestěhoval do Brna, kde začal pracovat jako sanitář v Nemocnici u svaté Anny.

Po práci se věnoval mládeži, talé byl k dispozici pro rozhovory a svátost smíření. Setkával se se středoškoláky i vysokoškoláky, s nimiž probíral katechismus, asketiku a Písmo svaté. O prázdninách se věnoval duchovním cvičením v přírodě nebo na chalupách. Salesiáni ve vězení slíbili, že pokud dosáhnou svobody a budou-li moci opět obnovit svou činnost, postaví ke cti Panny Marie v Brně-Žabovřeskách kostel.²³

Po politické změně v listopadu 1989 byl P. Petr Beran vyzván svým ředitelem P. Oldřichem Medem, aby se ujal dostání tohoto slibu. S odvahou, houževnatostí a trpělivostí se P. Petr Beran pustil do díla a kostel byl vysvěcen v květnu 1995. Kromě budování kostela a střediska mládeže se věnoval i pastoraci. Každé prázdniny vedl také několik turnusů duchovního cvičení pro mládež, o víkendech pořádal duchovní obnovy, vedl biblické hodiny, kázal a zpovídal.

Naposled veřejně vystoupil v kostele v Brně-Žabovřeskách na slavnost sv. Jana Boska, kde se se svými přáteli rozloučil slovy: „Očekávám vás všechny v nebi“. P. Petr Baran zemřel v Brně uprostřed svých bratří salesiánů 28. února 2007 ve věku 80 let.²⁴

P. Karel Divoš se narodil 28. 1. 1914 v Bylnici. Jeho otec byl rolníkem, matka zůstala v domácnosti a měl šest sourozenců. S dílem Dona Boska se seznámil v roce 1927 prostřednictvím salesiánského klerika P. Trochty, který navštívil v Bylnici své příbuzné. Místem jeho noviciátu, jenž ukončil složením časných slibů v roce 1934, byl Hronský Svatý

²³ Srov. *Petr Baran – Děda, kněz*. FMA Salesiánky. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.fma.cz/salesianske-osobnosti/petr-baran>>.

²⁴ Srov. *P. Petr Baran*. Osobnosti – Encyklopedie Brna. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=12054>.

Beňadík. Věčné sliby složil v roce 1939 v Ostravě a kněžské svěcení přijal v Brně od olomouckého světícího biskupa Mons. Stanislava Zely v roce 1944. Činil se většinou ve funkci školního rádce v Praze, v Pardubicích a ve Fryštáku během let 1944-1950.

V noci ze 13. na 14. dubna 1950 byl zadržen v Oseku u Duchcova, později v Želivě. Koncem tohoto roku zahájil vojenskou službu u „pomocných technických praporů“ na Libavě a na Sázavě u Příbyslavi. V následujících letech žil u příbuzných ve Svatém Štěpánu.

Po propuštění z vojny v roce 1954 žil v Ostravě, kde sloužil mladým spolubratrům jakožto zpovědník. Jeho bývali žáci z Fryštáku, kterým byl ředitelem v letech 1949-1950, oceňovali jeho ryzost, jeho – někdy až drsný – humor, avšak zároveň jeho pochopení pro těžkosti mladých. Dával krátké, avšak praktické rady. Reálné vidění komunistického útlaku na několik let dopředu mu bylo některými vytýkáno jako pesimismus.

V posledních deseti letech svého života bydlel v Bratřejově na faře s P. Oldřichem Vinklárkem, který zde byl farářem. Na faru přichází jako 77letý, na odpočinek. Rád a s chutí

se zapojoval do duchovní činnosti. Sice už s notně podlomených zdravím, ale s nevtíravou skromností a humorem. Jeho vlastní aktivita se především projevila, když pan farář Vinklárek těžce onemocněl a on vyvinul zbytky svých sil, aby ho zastupoval v Jasenné, Vizovicích a především v Bratřejově. Po smrti P. Oldřicha Vinklárka převzal jako samozřejmost všechny farní povinnosti. Poslední dva roky se však jeho zdraví tak zhoršilo, že už nebyl schopen vyjít po schodech z farní budovy. Říkal, s humorem, že fara je jeho vězením. Zemřel 24. června 2001 v nemocnici Milosrdných bratří ve Vizovicích.²⁵

Obr. 10: Karel Divoš
(zdroj: *Dům Ignáce Stuchlého*)

²⁵ Srov. *Nekrology salesiánů*. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <www.sdb.cz/res/data/119/013698.doc?seek=1201781565>.

P. Vojtěch Frélich se narodil 23. dubna 1914 ve Fryštáku. Jeho otec byl krejčí a padl v roce 1918 v první světové válce. Vojtěch měl tři sourozence, do obecné školy i tehdejší měšťanky chodil ve svém rodišti.

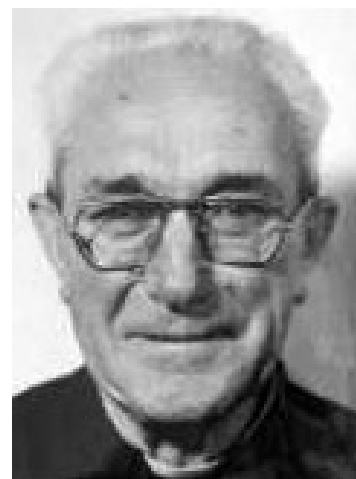
Salesiány poznal v roce 1927, v době kdy otevřeli ve Fryštáku svůj první ústav v naší zemi. Hned v následujícím roce přešel z měšťanky do primy v ústavě, aby se mohl stát aspirantem. V roce 1933 vstoupil do noviciátu ve Sv. Beňadiku na Slovensku. Byl to jubilejní rok, rok svatořečení Dona Boska. První sliby složil ve Sv. Beňadiku v roce 1934 a poté odešel do Ostravy, kde právě začínal filosofický studentát. Současně pokračoval v gymnazijních studiích a maturoval v Hlučíně v roce 1938.

V této době už působil jako asistent v ostravském domě. V průběhu tří leté pedagogické praxe byl dva roky v Ostravě a rok v Praze v Kobylisích, teologii začal studovat v roce 1940. V průběhu druhé světové války však nemusel do Německa, zůstal na Moravě, kde mu podařilo pokračovat ve studiích. V roce 1944 byl v Brně vysvěcen biskupem Zelou na kněze. Po vysvěcení se stal ředitelem domu v Hodoňovicích, kde poslední rok války našla útočiště část filozofického studentátu. Zde prožil přechod fronty a konec války.

Po válce se stal prefektem v ostravském domě, kde byl také otevřen internát pro učňovskou mládež. Tady jej zastihla násilná likvidace řeholí v dubnu roku 1950. Byl s ostatními spolubratry odvezen do Oseku u Duchcova.

Po tří a půlleté službě zůstal pracovat na dole Hlubina v Ostravě. Ani hornické povolání jej ale nechránilo před zadržením v roce 1956. Byl odsouzen za „podvracení republiky“, jenž spočívalo ve styku se spolubratry a v trvání v řeholním životě v daných možnostech, na čtyři a půl roku. Započetli mu i rozkrádání státního majetku, kterého se prý v roce 1950 jako prefekt ostravského domu dopouštěl tím, že zatajil část věcí při záboru ústavu. Protože to prý byl kriminální delikt, nebyl s ostatními spolubratry propuštěn na amnestii v roce 1960 a odpykal si tak trest v plné výši. Pracoval ve Valdicích na brusírně lustrového skla.

Po propuštění vystřídal dokonce několik manuálních zaměstnání. V roce 1968 se, ale dostal do duchovní správy, kde do roku 1982 působil v Otrokovicích a poté byl na vlastní žádost, ze zdravotních důvodů, přeložen do Halenkovic, kde působil až do své smrti.

Obr. 11: Vojtěch Frélich
(zdroj: farnost Halenkovice)

P. Vojtěch Frélich zemřel 10. února 1994 ve Zlíně. Loni uplynulo 100 let od jeho narození, 80 let od prvních slibů, 70 let od vysvěcení na kněze a 20 let od jeho smrti.²⁶

²⁶ Srov. *Galerie kněží*. Farnost Halenkovice. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.farnosthalenkovice.eu/knezi6>>.

2. Co se rozumí duchovním tématem?

Na začátku našeho přemýšlení o modlitbě je vhodné zabývat se i tím, co vlastně modlitbou nazýváme? V průběhu křesťanských dějin zajisté vzniklo několik definic tohoto pojmu, my se na některé z nich podíváme stejně jako na pastorační činnost, jenž je péčí duchovního směřování v konkrétních životních podmínkách.

2.1. Modlitba a činnost

Modlit se je akt, do nějž vždy více nebo méně vstupuje rozum a víra, která se klaní nebo prosí, slovy nebo beze slov. Modlit se, znamená při nejmenším hledět: znamená to myslet, znamená to vyjadřovat se, znamená prosit se slzami v očích, ať už při tom vyslovujeme slova, máme myšlenky a představy, nebo je prostě náš pohled nekonečně hlubším a temným nazíráním meditace. Není-li tomu tak, nemůžeme říci, že jde o modlitbu ve vlastním slova smyslu.

Dle Tomáše Špidlíka není jednoduché definovat pojem modlitba. Lepší cesta je dle něj začít od rozlišení druhů modlitby, od nichž lze dojít k tomu, co vlastně označujeme pojmem modlitba. Člení proto modlitby takto:

1. *modlitba ústní*, což je v podstatě recitace formulí, modliteb předem stanovených;
2. *modlitba mentální*, jinými slovy také modlitba „vnitřní“, která je charakteristická snahou dostat se do styku s Bohem ne ústy, ale myšlením;
3. *modlitba mystická*, kterou lze vyjádřit cestou dospívání k Bohu skrze lásku, srdce, často je přirovnávána k výstupu na horu, kde končí lidské myšlení.²⁷

Všechna naše činnost musí být od začátku až do konce nesena a ožívována modlitbou. Chápeme, že zakladatel Malých bratří Ježíšových, kteří se stávají dělníky, jako jsou jejich druhové v továrnách, jim zdůrazňuje, smysl modlitby výslovné a dostatečně dlouhé. Nikdo nebude ovlivňovat otce Voillauma, že by pohrdal životem nejprostších fyzicky pracujících lidí. Ale jak by bylo smutné, kdyby měla být lidská píle zbavena duchovního rozměru! Kdyby se „modlitba činů“ oddělila od svého zdroje, nedokázala by být pravou modlitbou.

Vždy bude obtížné zachovávat rovnováhu mezi aktivním životem a kontemplativním ustraním. Budeme často nuceni přebíhat z jedné formy služby do druhé, aniž budeme mít

²⁷ Srov. Špidlík, Tomáš. *Prameny světla. Příručka křesťanské dokonalosti*. Olomouc: Refugium, 2009, str. 347-351.

jistotu, že jsme vybrali lepší řešení. I vynikající duše se často trápily touto nejistotou. Svatý Řehoř Veliký, duchovní učitel celého našeho středověku, uprostřed svých pastýřských starostí mnohokrát s lítostí vzpomínal na dlouhé chvíle modlitby mnišského života.

Není tedy snadné vyřešit vyváženě tento problém. Mniši a poustevníci utíkali ze světské společnosti a hlásali despekt ke světu. Nedomnívejme se, že nikdy nepřeháněli ať už tím, že hledali život o samotě, nebo ústním či písemným poučováním. Alespoň jim přiznejme právo na volbu literárního druhu, jehož prostřednictvím ukazují hodnoty jim drahé.

Na začátku žebravých řádů sv. Tomáš Akvinský opouští klášter, aby se věnoval službě slova, a pokouší se o řešení tím, že překračuje protikladnou dvojici života aktivního a kontemplativního třetím pojmem: smíšený život. Tomuto životu dává přednost, protože podle něho je ideálem bratří kazatelů hlásat pravdy, které si osvojili.²⁸

Mistr Eckhart, dominikán, neuznává dualismus akce- kontempace ani v opravné formě, aniž by oba výrazy ztotožňoval, spojí je tím, že vyvrátí přeryv mezi posvátnou vědou a kázáním. Jeho koncepce není statická, ale dynamická. Životní pohyb se nikdy nevyčerpává a odliv a obnova ve vztahu k Bohu zachraňuje rozlišení mezi stvořeným a nestvořeným. A protože je Božská bytost produktivní, bude duchovní člověk, který k ní přilne, směřován k tomu, aby ve světě jednal, aniž by přestal kontempletovat. Nepříjemná dualita není u Eckharta něčím doplněna ani potlačena, ale překročena.

Také dnes doloží modlitba svou pravost lidskou a apoštolskou plodností. Jen každodenní osobní kontakt s Bohem – shledávání se s ním ve věcech třeba i méně významných – bolestných, tragických i radostných – učí člověka vztahovat všechno k Bohu – nacházet v něm pevný bod pro posouzení všeho, co se děje. A potom není na světě nic tak hrozného a tragického, aby to mohlo vyvrátit, zlomit, zničit člověka, který se modlí.²⁹

Modlitba se dnes zjednodušuje, zaměřuje se komplexním hlubokým pohledem na svůj předmět. Protože je stále výrazem aktivity lidského ducha, pojmenováváme ji získanou kontemplací a nechává jednat jenom Boha. Do takto široce pojatého pojmu modlitby by se snad vešel celý křesťanský život, a právem.

²⁸ Srov. Philips G., *Modlitba a činnost*. In Teologické texty. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-6/Modlitba-a-cinnost/26>>.

²⁹ Srov. Philips G., *Modlitba a činnost*. In Teologické texty. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-6/Modlitba-a-cinnost/272>>.

My si ho ale ve shodě s běžným užitím zúžíme, a to i na okamžiky, kdy jdeme bez prostřednictví událostí a vztahů stvořeného světa rovnou ke Zdroji, abychom u něj načerpali sílu k nadpřirozenému jednání.

První fází duchovního dozrávání bude proto povznesení člověka ze stavu hříchu ke stavu vědomého Božího dětství. Kdyby se někomu zdálo, že přeskakujeme uzdravení přirozeného organismu, ten se mylí. Křesťané totiž vědí, že padlou přirozenost nemůžeme uzdravit bez Boží milosti. O to se pokoušeli řeční filosofové před Kristem, a nejspíš i někteří farizeové, ale bez úspěchu. Odvykat hříchu můžeme jen s pomocí Boží milosti. Nicméně je to bolestivé a vyžaduje to také naši aktivitu. Stokrát za den říct ne sobě a ano Bohu, této fázi říkáme cesta očištná (asketická). Modlitba bývá v této fázi hodně aktivní: rozum osvícený vírou se seznamuje s tajemstvím, sbírá a třídí pravdy, naděje upozorňuje, že všechna Boží zaslíbení a vůle se upíná láskou ke svému božskému Předmětu. Vidíme, že vlastní oblastí modlitby je rovina principů činnosti. Tyto principy jsou pak schopny řídit i naše jednání v praktickém životě – v první fázi duchovního života to znamená, že člověk dělá ze svého rozjímání konkrétní závěry, které mají za cíl zejména odbourání neřestí.

Druhá fáze se domnívá, že duše už je očištěna od nejhorších vrstev hříchu a neřestí a začíná jí jemnější práce. Modlitba se zjednodušuje, zaměřuje se komplexním hlubokým pohledem na svůj předmět. Protože je stále projevem aktivity lidského ducha, nazýváme ji získanou kontemplací. Postupem času se však dostává stále více pod přímé vedení darů Ducha svatého. Praktická rovina je zaměřena hlavně na pozitivní pěstování ctností, které jsou nám v zárodku dány v posvěcující milosti.

Ve třetí, poslední fázi, která ústí branou smrti rovnou do blaženého patření, se stává duše naprosto pasivní. Ve svém jednání se usměrňuje vnuknutími Ducha svatého, což jí umožňuje plné rozvinutí darů, které jsou také jako v zárodku skryty v milosti posvěcující. Mluvíme o cestě spojení (mystické). Modlitba se stává naprosto pasivní ze strany člověka a veškeré aktivity se ujímá Bůh. Toto vlité nazírání bývá někdy propojeno s mimořádnými stavy, jako je extáze, stigmatizace apod., není to ale nutné a děje se tak jen na popud Ducha svatého.

I praktický život se dostává úplně pod nadvládu darů Ducha, a tak jsme svědky takových úkonů a jevů, které by nebyl člověk sám nikdy schopen. Mluvíme o heroických ctnostech (např. ctnost statečnosti v mučednictví) a o mimořádných jevech neboli zázracích. Zatímco mimořádné jevy nejsou nutné, mystický stav je normální a zákonitě dokončení života milosti na této zemi, ale není to běžný nebo většinový jev. Této fáze života milosti dosáhne nemnoho křesťanů, přestože na první a druhé cestě se jich ocitne většina. K mystickému životu je povolán každý už tím, že byl pokřtěn - je to jen jiné jméno pro svatost.

Jednotlivé fáze jsou od sebe odděleny tzv. temnými nocemi - nejdříve smyslů, pak ducha. Ty mají za úkol očistit nás nejdříve od závislosti na smyslových útěchách (příjemnost modlitby, citové útěchy, pocit Boží přítomnosti), které často zaměňujeme za přítomnost Boží, a poté od závislosti na duchovních útěchách, které nám přinášejí prvotní kontemplace (vhled do Božích pravd, jistota víry, snadnost modlitby), protože ani ty nemají se skutečnou Boží přítomností mnoho společného. Teprve nazírání v čiré temnotě smyslů i ducha pod výhradním vedením Ducha svatého je autentický zážitek Boha, nezastíněný ničím stvořeným.

Připomeňme, že všechna dělení (modlitba ústní, rozjímavá, liturgická, osobní, oslavná, děkonná, klanění, prosby, smírná) mají význam jen v prvních údobích duchovního života, abychom si uvědomili, na co nesmíme zapomenout, jaké postoje máme v sobě vzbuzovat, než se aktivity začne ujmát sám Duch svatý. Čím více Bůh duši upoutává k sobě, tím se její modlitba zjednodušuje, hranice se rozplývají a pohled je orientuje jedním směrem. Snad jen podle toho, jestli člověk stojí v chóru nebo klečí sám v kapli, se dá poznat, jestli jde o modlitbu liturgickou nebo osobní - podle toho, co se děje v jeho mysli, se to už rozeznat nedá. Stejně tak se děje s modlitbou chvály, smíru, prosby. Stále více se přibližuje k definitivní podobě, jakou bude mít navěky.³⁰

2.1.1. Duchovní doprovázení v salesiánské spiritualitě

Duchovní doprovázení je široký pojem. V historii se uskutečňovalo rozmanitým způsobem. V následujících částech se věnujeme duchovnímu doprovázení v salesiánské spiritualitě.

Salesiánská spiritualita - Spiritualita je důležité slovo, znamená způsob křesťanského bytí, způsob života Božího dítěte, kterým je každý z nás. Způsob, kterým se každý křesťan pokouší prožívat svůj život, je podmíněn časem, zdravím, kulturou, konkrétními okolnostmi, v nichž se nalézá. Na počátku spirituality každého světce, jenž je vlastně vynikajícím křesťanem, je nejčastěji prvek, jenž dává spiritualitě zvláštní ráz.³¹

Práce pro něj není nějaký druh modloslužby. Vidí v ní hlavně důstojnost. Vždyť práce nás chrání před leností a činí z nás aktivní členy společnosti. Velmi je trápily žaloby na tehdejší klérus, že jsou líní a že parazitují. Nikoho od práce neosvobozovali, protože práce k člověku

³⁰ Srov. Woroniecki, Jacek. *Oslavná modlitba*. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.krystal.op.cz/amen/2001/Amen78-01.htm>>.

³¹ Srov. Bosco, Teresio, Nanni, Carl., *Dej mi duše*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří 2006, str. 89.

patří. Chtěli zachránit duše, lidstvo, chtěli jim přinášet spásu Ježíše Krista. Práce je jedinou podmínkou. Skrze ni může láska přinášet spásu. Modlitba je třetím charakteristickým prvkem duchovního odkazu J. Bosca. Achille Ratti, pozdější papež Pius XI., popsal na základě vlastní zkušenosti J. Bosca jako člověka, který se dokázal modlit i když vykonával jinou činnost. Boscův přítel F. Rinaldi tuto schopnost nazýval extáze činnosti nebo činnost v extázi. Jinými slovy jakoby všechno konání bylo obklopené ovzduším tiché vnitřní modlitby.³²

2.2. Chudoba a pastorační činnost

Hovoříme-li o pastorači jako o způsobu jak můžeme zprostředkovat lidem cestu k Bohu, nezahrnujeme do ní jen pastorační péči o nemocné, udílení svátostí nebo duchovní vedení, avšak poukazujeme na pastorači ve smyslu 2. vatikánského koncilu a všech jeho dokumentů. Zde se církve z inspirace evangelia snaží pastarovat společnost jak interní, tak externí. Interní společností rozumíme věřící populaci, jenž potřebuje vedení a církve jako instituci, o níž by se mohla opřít. Do externí společnosti zahrnujeme péči o obecné blaho a o ty, kteří nemají zájem o duchovní rozvoj a stojí na okraji církve.³³

Pastorace obsahuje dva základní rozměry své činnosti. Jedna zahrnuje všechny potřeby v pohledu na kvalitu života a ta druhá vytváří prostor, v němž nabízí setkání s Kristem. Z pohledu potřeb kvality života vychází ze základních rovin, kterými jsou biologické, psychologické, sociální a spirituální aspekty člověka, jenž jsou ve vztahu ke každému jedinci individuální a vyžadují hodně opatrný přístup. V prostoru, kde činnost církve umožňuje lidem setkání s Kristem, se orientuje na rozvoj spirituální dimenze, kde upozorňuje na možnost spásy a nabízí tak člověku rozhodnutí pro život s Kristem v jeho svobodné volbě.³⁴

Pastorace se dlouhou dobu rozuměla pouze jako činnost a péče duchovenstva o věřící populaci. Termín pastorace nebo také pastorační péče, pastorační činnost není v našich poměrech přesně ohraničena. Především se pastorači rozumí činnost, jenž uskutečňuje kněz nebo přímé vedení farnosti, kde je kněz považovaný za pastýře. Oficiální církevní dokumenty ale poukazují jak na kněze a biskupy, tak i na podíl laiků při pastorační činnosti.

³² Srov. Bosco, Teresio, Nanni, Carlo. *Dej mi duše*. Karmelitánské nakladatelství, Kostelní Vydří, 2006, str. 96-99.

³³ Srov. Opatrný, Aleš. *Cesty pastorace v pluralitní společnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, str. 9.

³⁴ Srov. *Výchovně pastorační projekt*. Salesiánská provincie Praha, Provinciální kapitula, 2007, str. 12.

Úlohou církve je realizovat své úkoly jak uvnitř sebe samé, tak i úkoly vůči okolnímu světu, jenž neobsahují pouze misijní charakter, ale mají také za úkol postarat se i o péči druhých lidí, kteří potřebují pomoc nejen duchovní, ale i sociální a psychickou. Úkoly církve se obvykle vyjadřují čtveřicí *kerygma* (hlásání), *diakonia* (služba potřebným), leiturgia (liturgie, bohoslužba) a *koinonia* (starost o společenství). Tyto úkoly církve obsahují důležité aspekty pro pastorační péči a činnost.³⁵

2.2.1. Aspekty pastorace

Některé aspekty pastorační práce jsou významnou součástí pastorace jako celku a liší se pouze podle potřeby kulturního prostředí, v němž má být pastorace pužita. Dle Opatrného mezi hlavní aspekty patří například:

- Duchovní ohniska, kam lze pojmout všechna místa a činnosti s duchovní produkcí. Patří sem kostely, kláštery, řeholní domy, poutní místa, různé duchovní pobyty a cyklické akce pořádané pro mládež, rodiny

- Vzory, jenž hrají důležitou roli i v oblasti církve. Měly by dávat správný příklad křesťanského života, avšak nepůsobit jako nedotknutelné idoly.

- Duchovní doprovázení pro lidi hledající své životní povolání či zařazení do společnosti a oporu v obtížných životních situacích.

- Možnost účasti v patřičném společenství. Každé společenství by mělo mít jisté uspořádání a sloužit pro kolektivní duchovní růst a vzdělávání.

- Trvalé vzdělávání, jenž vede k neustálému hledání pravdy a odpovědí ke stále se vyvíjecímu a měnícímu světu.

- Tolerance, jenž by se neměla stát lhotejností, avšak měla by zachovat charakter klidu a pochopení s uchovanou vnitřní stabilitou.³⁶

Pastorační činnost je založena na duchovní kreativitě, jenž se musí umět přizpůsobit dané vrstvě lidí. Její základ mohou však tvořit některé společné prvky. Je důležité, aby jednotlivé subjekty v církvi, pracující s lidmi, vytvářely nové pastorační projekty, jenž by mohly v případě potřeby vhodně upravit a modifikovat pro cílovou pastorační skupinu lidí.³⁷

³⁵ Srov. Opatrný, A. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. Ústí nad Orlicí: Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství Pražském, 2005, str. 9.

³⁶ Srov. OPATRŇÝ, Aleš. *Cesty pastorace v pluralitní společnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006, str. 34-36.

³⁷ Srov. Martínek, M. *Ztracená generace?* 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2006, str. 26.

Při pastoraaci je potřeba naslouchat zkušenostem lidí. Ty nemusí vždycky obsahovat náboženský charakter a nejednou mohou vycházet ze sekulární religiozity.³⁸ Někdy nemusí být vůbec vysloveny, proto je důležité chápat tyto zkušenosti z postojů a prožívání reality lidí. V pastoračním rozhovoru můžeme pak na tyto zkušenosti navázat a začít je člověku otevírat do hlubší pohledu jejich významu. Přitom bychom měli brát citlivý ohled na jeho náboženské přesvědčení a vnímání skutečnosti, abychom mu nevnucovali myšlenky a postoje, kterým nemusí být ještě tak otevřen, aby je dokázal přijmout.³⁹

2.2.2. Pastoraace a laik

Do pastorační práce se mohou zapojit také formovaní laici. V několika případech mohou zastupovat činnost kněze, pokud ale obdrží zvláštní pověření. Mohou například podávat svaté přijímání nebo můžou bát pověření odpovědností za farnost. Většinou jsou to však činnosti, jež vychází z přijatých duchovních darů ve svátostech křtu a biřmování a z vlastních osobních charismat, kam patří třeba vedení modlitebních společenství, společenství manželů, různé rozhovory o víře, svědectví.

Laici mají k ostatním lidem blíže než kněží, protože se s nimi mohou setkávat při každodenní práci a činnostech. Tato blízkost není myšlena jen fyzickou přítomností, ale také blízkostí životních osudů a rolí, sdílením radostí a starostí, jež ovlivňují všechny lidi bez ohledu na jejich náboženské zaměření.

V prostředí pastorační praxe jde o konkrétní pastorační jednání, jež má pomoci lidem různě postiženým chudobou nebo jinou nespravedlností, marginalizovaným, stigmatizovaným, aby spolu navzájem solidarizovali, a současně iniciátorem této podpory k solidaritě má být křesťanské společenství, neboli církev, farnost. Solidarita se tak stává obsahem pojmu křesťanská komunita, respektive společenství.

Sociální pastoraace do určité míry zmenšuje prostor pro Boží působení v tomto světě. Vztah Boha k člověku se v tomto pojetí omezuje prakticky jen na Boží vůli, změnit úděl

³⁸ Termín „*Sekulární religiozita*“, jak uvádí Martínek (2006, s. 130) označuje jev, kdy: „Lidská skupina nebo dokonce celá kultura opouští tradiční formy svého náboženství a začne spontánně vyhledávat jiné zkušenosti, z vnějšího pohledu nenáboženské, které však mají na člověka stejný nebo podobný psychologický a emocionální dopad. Sociologie pro něj zavedla pojem funkcionální ekvivalent náboženství.“

³⁹ Srov. Martínek, M. *Ztracená generace?* 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2006, str. 134-135.

chudých a trpících. Například předávání víry a z víry plynoucí změny v životě nejsou pro toto pojetí žádným tématem.

V evropské praxi je tedy příhodné, že se téma chudých a marginalizovaných – téma diakonické církve – zařadí vedle dalších cílů pastorace. Z toho vyplývá, že je třeba téma diakonie a diakonické církve chápat jako obecné teologické kritérium. Když vedle toho budou existovat i jiná měřítká či jiné cíle, bude tato metoda umožňovat i prostor pro působení Boha, protože pomoc potřebným nebude jako hlavní téma zakrývat jiné cíle pastorace, a to zejména takové pojetí evangelizace, která směřuje také k obrácení člověka a přijetí Ježíše Krista.

2.2.3. Pastorace mládeže a II. vatikánský koncil

Značnou a zlomovou roli v pastoraci mládeže hrál Druhý vatikánský koncil a poté papež Jan Pavel II., který ustanovil Světové dny mládeže.

V církvi došlo po Druhém vatikánském koncilu k výrazné renovaci. Změnilo se pojetí poslání církve. Důraz se přemístil z pravdy na lásku. Koncil, který se konal v letech 1962 - 1965 a svolal jej papež Jan XXIII., se stal přelomovým okamžikem života církve. Týkal se změn nejen liturgických, ale hlavně se církev snaží přiblížit světu a také mládeži. Právě pro práci s mladými byl tento koncil přelomový.

Druhý vatikánský koncil ustanovil církev jako Boží lid, ve kterém jeho většinu tvoří právě laici. Každý je současně nominován pro spolupráci na Božím plánu, kde každý zaujímá určitou roli podle svých vloh a nadání a může se tak podílet svou činností a aktivitou na budování „Božího království“ už zde na zemi.⁴⁰

Ke znakům salesiánské pedagogiky patří ale také dát mladým lidem pocítit sympatie, podporu a být vnímavý pro potřeby každého. Pochvala a uznání jsou významné výchovné prostředky, pozitivní podpora na rozdíl od kritiky, kárání a trestů vytváří vhodné prostředí pro osobní rozhovory a vztahy užitečné pro individuální rozvoj mladých lidí.⁴¹

⁴⁰ Srov. Váňová, J., Kaplánek, M., *Práce v salesiánském duchu: Příručka pro spolupracovníky v salesiánských dílech v ČR* [online]. Praha, 2002. Cit. 2015. Dostupné z: < <http://goo.gl/cb071m> >.

⁴¹ Srov. Plenární sněm katolické církve v ČR. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007, s. 16.

2.2.4. Střety generací: mladší a starší

Podle informací Michaela Martinka, který pracoval v DISu, věnoval zvláště v prvních letech života na DISu hodně času a energie mladým lidem, kteří žili v hlubokých osobních problémech a krizích. Byla to především individuální a často vyčerpávající práce, protože spočívala na osobním vztahu. Mnozí z těchto lidí potřebovali vědět, že je někdo přijímá, že někoho zajímají jejich problémy a bolesti, že na nich někomu záleží, že někdo je ochoten jim naslouchat, trávit s nimi čas, být jim blízko v krizových okamžicích, navštívit je v prostředí jejich domova nebo práce.

Nejednou s personálem DISu probírali chování těchto mladých lidí a hledali způsob, jak se k nim chovat. Každou chvíli někdo z nich přijel, ubytoval se, prožil s nimi několik dní, někdy i týdnů. Věděl, že zde může najít vstřícné prostředí a aspoň na chvíli se vnitřně zklidnit, než se zase vrátí do „nepřátelského“ světa. Někteří byli v pohodě. Těžší to bylo s těmi, kteří měli sebevražedné sklony, depresivní stavy, kteří vyhledávali konflikty nebo se o sebe nedovedli postarat po stránce hygieny a pořádku. Cítili, že jejich přítomnost může narušit soužití obyvatel DISu, zároveň se však shodovali v touze být jim podporou.

Přítomnost problémových mladých lidí se postupně snižovala, jak se dům zaplňoval akcemi a jak přibývalo pracovníků, kteří zde potřebovali místo k bydlení. Stejně tak s přibývajícím množstvím organizační a administrativní práce se zmenšovala možnost vzájemného kontaktu s „domácími“. Nikdy však nikoho z nich nevyhodili. Mnozí z nich už našli své místo v životě, jiní se dostali do péče psychologů a psychiatrů. Noví lidé s vážnými problémy v současné době přicházejí spíš výjimečně, protože život v domě už jim nenabízí tolik vstřícnosti jako dřív.

Aby tato činnost nezapadla na smetiště dějin, chtěl bych zde popsat jeden projekt, který považuje dodnes za velmi důležitý a který ho mnoho naučil. Často prožil pravdivost přísloví, že sdílená bolest je poloviční bolest. Když se trpící mladí lidé dostali do skupiny spokojených a šťastných, cítili se v ní špatně, protože měli dojem, že jsou jiní a že sem nepatří. Když se naopak mohli setkat s jinými, kteří také na tom nebyli nejlépe, zjišťovali, že jim někdo rozumí, protože má podobné zkušenosti. A tak se pokusili dát tyto lidi dohromady, vytvořit z nich skupinu, v jejímž rámci by bylo možné aspoň trochu posílit jejich sebevědomí a jejich schopnost vyrovnat se s těžkými okolnostmi svého života.

Organizace byla podobná jako u jiných formačních skupin: devět víkendových setkání v rámci školního roku. V prvním roce se přihlásilo asi deset lidí, málokdo však jezdil důsledně na každé setkání. Stávalo se také, že přijeli pouze dva z účastníků. Program na každé

setkání připravoval stálý tým čtyř vedoucích, dvou mužů a dvou žen. Program se vždy snažil reagovat na situaci a potřeby účastníků, jeho cílem bylo pomoci jim k otevřenější vzájemné komunikaci a tím také ke sdílení problémů a pocitů, které pro ně byly důležité. Jasně jim však dali najevo, že nejde o skupinu výslovně terapeutickou, protože nikdo z nich nebyl absolventem příslušného výcviku.⁴²

Zhruba tři čtvrtiny přihlášených tvořily dívky a mladé ženy, zbytek byli muži. V každé skupině bylo několik děvčat, které v dětství, případně v dospívání prožily nějakou formu sexuálního zneužívání. Další charakteristikou účastníků byla citová chladnost jejich rodičů, zvláště matky, v době raného dětství. Jen malá část trpěla vážnější psychickou nemocí. Všem, u kterých příznaky těchto nemocí odhadli, jsme postupně doporučili odbornou léčbu (pokud už se neléčili dříve). Většinou však šlo o lidi se slabým vědomím osobní identity a s narušeným sebevědomím, což mělo často za následek neschopnost navázat normální partnerský vztah. Proto jejich práce směřovala především k tomu, aby jim poskytli zázemí, pocit domova a bezpečí, lidskou oporu, možnost komunikace o jejich problémech bez zábran a bez starostí, že je druzí nepochopí nebo zesměšní.

Práce s touto skupinou byla mimořádně vyčerpávající. Všichni členové vedoucího týmu byli v osobním kontaktu s účastníky prakticky nepřetržitě od pátečního večera do nedělního poledne, a to jak při programu, tak v dobách siesty a odpočinku, často i dlouho do noci. Ve společném programu museli neustále sledovat, jak zážitky, hry a probíraná témata na konkrétní jedince působí. Často se stávalo, že někdo z nich najednou našťavaně odešel nebo propukl v pláč nebo naopak zarputile mlčel a odmítal se do čehokoliv zapojit. Zpravidla pak v době volna vyhledal dotyčný účastník někoho z vedoucích a chtěl s ním mluvit o tom, co se v něm odehrálo. Jindy však bylo nutné, aby jej vyhledali členové týmu a dali mu možnost se vymluvit, protože po tom sice toužil, ale sám neměl odvalu o to požádat.

Často zjistili, že se účastníci v jejich prostředí chovají daleko volněji než ve svých rodinách nebo místech studia či práce. Jejich citové výlevy, demonstrativní hrozby sebevraždou, agresivní výstupy apod., to vše chápali jako volání o pomoc a pochopení, které lidé v jejich okolí v běžném světě už dávno neslyší. Svým přístupem reagovali na jejich touhu, nabízeli jim možnost mluvit o tom, co prožili, a nestydět se za to, zároveň se však museli bránit jejich přílišné závislosti na nich jako osobách i na jejich prostředí. Bylo třeba

⁴² Srov. Martinek Michael. *Dům Ignáce Stuchlého 1996 – 2002*. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://mujweb.cz/disfryst/data/doc002.pdf>>. Str. 13-14.

stále znovu frekventantům dávat najevo, že taková závislost by je diskvalifikovala v běžném životě.

Ani pro mnohé salesiány nebylo zpočátku snadné přijmout koncepci DISu. Jedním z důvodů bylo jeho přednostní zaměření na starší (dospělou) mládež, zatímco většina salesiánských středisek v té době pracovala především se školními dětmi. Těžko přijatelná však byla také skutečnost, že zde od počátku bydleli salesiáni společně s dalšími pracovníky včetně žen. Postupně však nedůvěra salesiánů k DISu ustávala, protože díky možnostem domu zde mohl téměř každý z nich prožít několik dní (salesiánské exercicie, kapituly, akce s vlastní mládeží apod.) a na místě se přesvědčit o smysluplnosti tohoto díla i o způsobu života a práce v něm.⁴³

⁴³ Srov. Martinek Michael. *Dům Ignáce Stuchlého 1996 – 2002*. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://mujweb.cz/disfryst/data/doc002.pdf>>. Str. 15-16.

3. Plody života Domu Ignáce Stuchlého

V následujících odstavcích přiblížím život salesiánů v dobách komunismu i před jeho nástupem. Činnost těchto salesiánů v domě Ignáce Stuchlého a na závěr aktuální pohled na činnost salesiánů v DISu dnes.

3.1. Kde žili během komunismu ti, kteří měli zkušenost s životem tohoto domu

Nástupem komunismu v roce 1948 ztratilo svou legální základ nižší salesiánské gymnázium ve Fryštáku a byly postiženy i další církevní školy. V noci z 13. na 14. dubna 1950 před půlnocí byli salesiáni vzbuzeni policií a milicí, která obsadila dům a posléze deportováni na různá místa.

Řeholníci byli internováni do několika koncentračních táborů a řada osobností byla uvězněna. Od roku 1948 do roku 1989 bylo odsouzeno a uvězněno 47 salesiánů.⁴⁴

P. Václav Mrtvý patří mezi první české salesiány. Narodil se 1. října 1907 v Troubkách u Přerova v rodině zemědělce. V Přerově studoval gymnázium. Když skončil šestou třídu, dověděl se, že Dr. Štancl chystá výpravu hochů do Itálie, kde se mají připravit, aby se stali salesiány. Přihlásil se a odjel v září roku 1925 s výpravou, ve které bylo 16 hochů. Do Itálie je vezl polešovický kaplan P. Suchánek. Jeli do Perozy Argentiny pod Alpami, kde byl ústav, ve kterém se už připravovali od loňského roku chlapci, kteří přijeli do Itálie v první výpravě.

Václav měl za sebou šestou třídu gymnázia, a proto byl už po ročním pobytu v Peroze přijat do noviciátu ve Villa Moglia. Zde složil 18. září 1927 první sliby. Odešel do filozofického studentátu do Turína na Valsalice. Po roce se vrátil na Moravu do Fryštáku na asistenci. Stihl se během asistence připravit na maturitu, kterou úspěšně složil. V roce 1930 byl poslán studovat teologii do Turína na Crocettu. 8. července 1934 byl v Turíně vysvěcen na kněze.

⁴⁴ Srov. *Salesiáni u nás*. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/salesiani/o-salesianech/salesiani-u-nas/>>.

Po vysvěcení se stal v nově otevřeném studentátu v Ostravě školním rádcem. V roce 1935, kdy byl P. Ignác Stuchlý jmenován inspektorem nově vzniklé československé inspekce, stává se P. Václav ředitelem ve Fryštáku. Řídil ústav, až do jeho zabrání německými okupanty v září 1943. Jeho vedením prošla většina pozdějších salesiánů. Po zabrání ústavu, kde byli v posledním roce také klerici z Ostravy, zůstal dále jako ředitel s bohoslovci na fryštácké faře. V posledním roce války přešel opět jako ředitel do Ostravy. Zůstal v Ostravě až do roku 1947. Byl prvním ředitelem učňovského domova, který byl v ostravském domě po válce otevřen.

Když se v roce 1947 otevřel filosofický studentát v Přestavlkách, přestěhovali se tam klerici z Ořechova a ořechovský dům dostal nové určení. Stal se pobočkou Fryštáku s tercií a kvartou. Ředitelem tu byl jmenován P. Václav. Po roce ho vystřídal P. Polák. Otec Mrtvý si šel odpočinout do Přestavlk. Jako zpovědník kleriků. Ještě netušil, co ho čeká, i když únorový puč v roce 1948 nevěstil nic dobrého.

Po válce pracoval na pražské nunciatuře jako tlumočnick salesián P. Alois Zmrzlík. V roce začal 1949 ostrý postup režimu proti církvi. P. Zmrzlík se stal jednou z prvních obětí perzekuce. Byl zatčen. Nunciatura prosila, aby ho někdo ze salesiánů nahradil. Pan inspektor to navrhl P. Václavovi. P. Václav projevil svou statečnost a oddanost svatému Stolci. Přijal toto poslání s vědomím, co riskuje. Nedalo to na sebe dlouho čekat. 15. března 1950 byl otec Václav vylákán z nunciatury a zatčen.

Byl podroben nelidskému utrpení při výsleších a pak zařazen do „monstrprocesu“ s příslušníky církevní hierarchie, ve kterém byl, biskup Zela, opati, pražští kanovníci a jiní hodnostáři. P. Václav Mrtvý byl odsouzen na 15 let za údajné vyzvědačství a velezradu. Celý proces byl vykonstruován a obžalování donuceni fyzickým i psychickým nátlakem vypovídat podle předem připraveného a naučeného scénáře. P. Mrtvý později sdělil, že některé spolu odsouzené do té doby znal jen podle jména.

Ve vězení se projevila jeho neotřesitelná víra a statečnost. Dovedl si v nejtěžších chvílích zachovat veselou mysl a být oporou druhým. Stále se něčím zabýval. Svou houževnatostí a pílí se naučil maďarsky z maďarských novin, které do věznice ve Valdicích chodili. Ochotně pomáhal a učil, cizí řeči ty, kteří o to požádali, pokud vydrželi jeho tempo a požadavky. Samozřejmě to bylo tajně, jinak to bylo zakázané a stíhalo se korekcí. Vůči režimu byl naprosto nekompromisní a dostával se do konfliktu s vedením a byl často v korekci. Prošel mnoha věznicemi. Před amnestií v roce 1960 byl ve Valdicích, na brusírně, kde byla většina tehdy uvězněných salesiánů, pro které byl povzbuzením a oporou. Z amnestie byl vyloučen a odpykal si celých 15 let do poslední hodiny.

Po propuštění v roce 1965 bydlel v Praze a pracoval v Pragovce ve Vysočanech, kde by také zaměstnán jeho synovec P. Vincenc Mrtvý. V roce 1968, když byla v období „pražského jara“ provedena revize nejkřiklavějších nespravedlivých rozsudků, byl rehabilitován. Původní rozsudek byl zcela zrušen. Avšak když se začala uplatňovat „normalizace“ byl na žádost prokuratury rehabilitační rozsudek zrušen a znovu potvrzen původní rozsudek. Pokud byl P. Václav v Praze, ochotně zval pražské spolubratry při různých příležitostech a hostil svou specialitou: „*pasta sciuta neapolitana*“. Ochotně také učil latině, např. pozdějšího provinciála P. Beneše, který se v té době připravoval na kněžství. Po odchodu do důchodu, přijal otec Václav nabídku sester Boromejek a odešel do jejich domu v Plavči u Znojma. Zde sestřím sloužil jako duchovní správce. Projevila se však u něj zákeřná choroba, rakovina, které 28. července 1977 podlehl. Byl pochován v rodných Troubkách.

P. Václav Mrtvý byl příkladný spolubratr. Miloval Pannu Marii a Dona Boska, jehož dílu zasvětil celý svůj život. Měl neochvějnou víru, která mu pomohla udržet veselou mysl i nejhrošších podmínkách vězení. Byl velmi skromný. O svém utrpení ve vězení nerad mluvil. Spolubratři se o tom dovídali jen z náhodných narážek anebo od těch, kteří toto utrpení prožívali spolu s ním. Jeho oběť i oběti ostatních vězňených spolubratřích pomohly českému dílu přežít dobu temna a rozvinout nový život po obnovení legální činnosti v roce 1990.⁴⁵

P. Oldřich Med pocházel z Jihlavy z početné nábožensky uvědomělé katolické rodiny. Narodil se 31. 7. 1914. Všichni jeho sourozenci sloužili ve svém životě nějakým způsobem Kristově církvi. V dětských letech ještě zažil divoké klukovské války mezi českou a německou mládeží v Jihlavě, ze kterých se nejednou vracel s rozbitou, ale tvrdou hlavou, která nebyla zvyklá vzdávat se a ustupovat od svých záměrů. Tuto, v rodině vštípenou houževnatost a neústupnost v dobrém, později velmi dobře uplatnil, když poznal dílo sv. Jan Boska na záchranu opuštěné a mravně ohrožené mládeže.

Do Fryštáku přišel v roce 1928. Měl za sebou čtyři třídy jihlavské reálky. Studoval soukromě hlavně latinu, aby na konci roku složil zkoušky z látky čtvrté třídy na arcibiskupském gymnáziu v Kroměříži. V noviciátě byl na Radně v Jugoslávii, kde složil 17. srpna 1930 první sliby. Vrátil se do Fryštáku a pokračoval v gymnazijních studiích. Pátou a šestou třídu podle přání představených nastudoval v jednom roce. Pak s ostatními kleriky

⁴⁵ Srov. *Nekrology salesiánů*. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <www.sdb.cz/res/data/119/013698.doc?seek=1201781565>.

dokončil gymnázium maturitou v Kroměříži. Po asistenci ve Fryštáku byl poslán studovat teologii do Turína na Crocettu. Kněžské svěcení tam přijal v roce 20. července 1939.

Sotvaže se české salesiánské dílo po válce trochu vzpamatovalo, přišel únor 1948. Po komunistickém puči začalo být brzy zřejmé, že církve čekají zlé časy. Ze salesiánů byl jako první uvězněn P. Med. Byl zatčen v říjnu v roce 1948 a v Jihlavě odsouzen na deset měsíců za šíření letáku, ve kterém bylo popsáno, jak hodlají komunisté likvidovat církve. Později se ukázalo, že přesně tak postupovali.

Po návratu z vězení žil P. Med krátkou dobu v noviciátním domě v Hodoňovicích. V noci ze 13. na 14. dubna v roce 1950 byl právě v Oseku u Duchcova, kde kázal bohoslovcům exercicie. Zůstal v Oseku s ostatními dovezenými salesiány v internaci. I tam pokračoval ve formaci mladých. Měl k tomu příležitost, protože organizační referent Hrubý, který byl bachařem na Borech, ze spisu věděl o jeho věznění a vybral si ho jako hlavního skupináře, aby mu pomohl zorganizovat život v internaci. V této funkci P. Med mnoho vykonal pro spolubratry, zvláště pro mladé. To mu vyneslo přemístění do přísnější internace v Želivě u Humpolce. Tam byl šest let. Při likvidaci Želiva jako internačního kláštera, byl převezen se zbytkem řeholníků na Mariánskou horu u Králík. Odtud byl spolu s ostatními propuštěn, když se rázně ohradil proti plánu zřídit zde charitní domov, jehož chovanci měli být zbylí řeholníci, považovaní za pro režim obzvláště nebezpečné.

Po propuštění ho tehdejší brněnský kapitulní vikář P. Kratochvil vyzval, aby šel do duchovní správy. Když zvážil svou situace, STB ho považovala za představeného a ostře ho sledovala, souhlasil. Byl poslán do Měřína jako kaplan. Dlouho tu nepobyl. Putoval do Jihlavy, aby byl víc pod dohledem. Opět jen jako kaplan. V Jihlavě byl sledován na každém kroku. Věděl, že v této době nemůže být spolubratřím nijak užitečný. Věnoval se plně vyučování náboženství a neohroženě hájil práva rodičů i dětí, aby na náboženství mohli chodit. Vyneslo mu to střet s tajemníkem a další přeložení. Tentokrát do jihomoravských Slavonic. Tam prožil několik let krátkého uvolnění proticírkevního tlaku po pražském jaru v roce 1968. Ale přišla normalizace a P. Med se opět stěhoval do Rosic u Brna. Tento kraj byl považován za nábožensky vlašný. V krátké době se už zase pravidelně učilo náboženství, když ne ve škole tak na faře. A kolik duchovních cvičení, obnov, porad a náboženských přednášek slyšela za léta jeho působení rosická fara, nespočítal ani on sám.

Don Med byl vždy ochotný riskovat, spolupracovnice Mařenka navařila a jelo se. Nacházeli zde útočiště salesiánští spolupracovníci, začínající Dcery Panny Marie Pomocnice, i bývalí žáci z Fryštáku. Jak při všem šikanování a mnohostranné činnosti stačil sepsat třídní katechismus, podle kterého se až do opětného nabytí svobody, kdy byla možnost vydat

novější, učilo na základních školách, česky převyprávět větší část obsáhlého životopisu Dona Boska. Dočkal se před tím "sametové revoluce" a pádu komunistického režimu. Jako člen provinciální rady byl u začátků obnovené salesiánské činnosti. Při vši činnosti v Rosicích, kde otevřel na faře oratoř, věnoval své síly Brnu. Začal organizovat znovu- otevření oratoře v Žabovřeskách a stavbu slíbeného kostela Panny Marie Pomocnice, jehož postavení se už nedočkal.⁴⁶

3.1.1. Nadšení, trpělivost a uplatnění těch, kteří zakusili přijetí v tomto domě

DIS je v českých podmínkách experimentem. V rámci Salesiánské provincie Praha je dosud jediným dílem, které kromě aktivit pro mládež trvale nabízí i ubytování a stravování. V rámci české církve je srovnatelný s Diecézními centry života mládeže, svou koncepcí, způsobem práce i cílovou skupinou se však od těchto center značně liší. Není tedy divu, že zvláště v prvních letech musel bojovat s nepochopením z různých stran a namáhavě dokazovat smysluplnost své existence.

Velkým problémem byl zpočátku především vztah s fryštáckou farností. Zdejší farář, salesián P. Josef Honka osobně nepřijal nové dílo v bývalém salesiánském ústavu, a proto odmítal jakoukoli vzájemnou spolupráci. Farníci tedy nemohli být informováni o smyslu a o činnosti DISu, a proto se mezi nimi šířily různé fámy. Tento nenormální stav byl vyřešen až v roce 2000 jmenováním nového faráře do Fryštáku, salesiána Karla Herbst, který byl 19. února 2002 jmenován a 6. dubna 2002 ustanoven světícím biskupem pražské římskokatolické arcidiecéze a titulárním biskupem Siccesiánským. Pro jeho biskupské působení je typická neokázalost a pokora. Upřednostňuje neformální, bratrskou, otevřenou a lidskou komunikaci. Do jeho biskupské působnosti spadá oblast rodin a mládeže, řeholníků a řeholnic, kultury. Jeho biskupským heslem je Ježíšův výrok „Milosrdenství chci“. Po Štěpánu Trochtovi je Karel Herbst druhým českým salesiánem, který byl jmenován biskupem.

Od jeho příchodu se rozvíjí normální spolupráce mezi farností a DISem. V jeho díle pokračoval i Emil Matušu a současný otec Miroslav Dibelka.

⁴⁶ Srov. *Nekrology salesiánů*. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <www.sdb.cz/res/data/119/013698.doc?seek=1201781565>.

Díky těmto problémům se i spolupráce s vedením města Fryštáku rozvíjela zpočátku velmi váhavě. Teprve na podzim 1998, díky nástupu nového starosty Richarda Orsavy, se začaly prolamovat ledy. Byli jsme přizváni do kulturní komise města (několik let tam pravidelně docházel Ludvík Čuba) a zastupitelstvo i občané s námi pomalu začali počítat. Nejvíce společných aktivit nás postupně propojilo s místní školou, s ústavem sociální péče pro mentálně postižené děti Na hrádku, se skautskou a turistickou organizací (ta měla od roku 1997 v zadním traktu DISu pronajatou klubovnu).

Na úrovni zlínského okresu byli zváni k pravidelnému setkávání zástupců všech organizací, které pracují v mimoškolní výchově dětí a mládeže. Šlo především o cenný zdroj informací, ale díky tam navázaným kontaktům se některé organizace také seznámily s DISem a začaly v něm konat své akce. Výčet všech organizací z regionu i ze širšího okolí, které v DISu nacházejí prostor pro své výchovné, vzdělávací nebo rekreační aktivity, by byl velmi dlouhý. Zvláštní skupinu v něm tvoří školy, které sem v posledních letech začaly posílat své třídy na Orientační dny.⁴⁷

3.1.2. Jaké jsou plány do budoucna

Do budoucna se budou zaměřovat na „Orientační dny“, kde jsou programy pro třídní kolektivy základních i středních škol, které jsou realizovány již od roku 1999. Do těchto programů patří i adaptační kurzy.

Adaptační kurzy jsou vícedenní kurzy pro studenty prvních ročníků středních i vysokých škol. Jejich cílem je vzájemné poznávání studentů a vytvoření kvalitního třídního kolektivu.

Orientační dny jsou zpravidla třídní kurzy pro studenty středních škol a pro žáky II. stupně ZŠ. Patří mezi specifické programy primární prevence sociálně patologických jevů dětí a mládeže.

Dále v rámci projektu Orientační dny vydáme dvě nové publikace pro ZŠ a SŠ. Tyto příručky vzniknou ve spolupráci s pedagogy zúčastněných v projektu. Jejich obsahem je metodika se zaměřením na vybraná témata (např. Vztahy, sebepoznání, atd.), s nimiž je možné pracovat při výuce nebo na pobytových akcích.

⁴⁷ Srov. *Salesiáni u nás*. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/salesiani/o-salesianech/salesiani-u-nas/>>. Str. 15.

Organizace víkendových a prázdninových akcí je naším příspěvkem v oblasti výchovy ve volném čase a výchovy pro volný čas. Hlavním cílem je aktivní využití volného času tj. možnost sebevyjádření prostřednictvím činnosti, které zahrnují prvky tělesné, duševní, sociální, umělecké a duchovní. To vše ve vzájemné sociální interakci s druhými účastníky akcí. Na tvorbě a realizaci jednotlivých programů se rovněž podílí ostatní salesiáni a další externí spolupracovníci.

Zážitkové víkendy pro mladé (Střapec, Lis, Košť), víkendy pro zasnoubené, víkendy pro biřmovance, duchovní obnovy, horské pochody, vodácké akce, silvestry, velikonoce, prázdninové akce. Celoroční plánování a zajištění víkendových a prázdninových akcí má na starosti pedagogický pracovník.

Školy, které k nám jezdí, si mohou vybírat z různě zaměřených kurzů, jako jsou kurzy adaptační zaměřené na seznámení žáků a posílení kolektivu a kurzy tematické zaměřené na rozvoj osobnosti a práce v kolektivu. Nabízená témata jsou například „Moje třída, moje parta“, „Láska, vztahy, partnerství“, Budoucnost aj. OD organizujeme již od roku 1999. Nadále budeme organizovat vzdělávací kurzy pro naše instruktory s názvem „Škola komunikace a manipulace“.

Nově k nám od října 2013 přibyli v DISklubu dva zahraniční dobrovolníci, Mónica z Portugalska a Dinko z Bulharska. Přijeli k nám přes projekt EVS (Evropská dobrovolná služba). Jsou s námi denně, pomáhají s angličtinou a pomalu se zapojují do komunitního života ve Fryštáku. Budou tu až do října 2014, kdy je možná vystřídají další dobrovolníci – pomocníci. Pro další léta se s nimi nadále počítá při jejich výpomoci.

Pro děti a mládež ve věku 14 – 30 let budou zajištěny akce jako: Akce Střapec, Lis a Košť. Na základě potřeb dorůstajících potomků Starých pák a Mladých maminek probíhá od roku 2005 jejich víkendové setkávání nazvané Střapec. Jde o akci seznamovací – navázání vzájemných vztahů, poodhalující vlastnosti jednotlivců, povahu, rezervy pomocí nejrozličnějších her a praktik. V roce 2012 proběhl již VIII. ročník Střapce ve dvou víkendech a do budoucna se počítá s dalším ročníkem. Jelikož o akce tohoto typu je velký zájem, stal se tradicí.

V roce 2007 proběhl první ročník akce zvané Lis. Jedná se o návaznost na Střapec, vychází opět z potřeb dorůstajících potomků Starých pák a Mladých maminek, avšak má odlišný charakter. Jedná se totiž o duchovně formační akci a i pro další období je v plánu.

PRO MLÁDEŽ - PROJEKT „FORMACE“

Lidská a křesťanská formace mladých lidí ze salesiánských středisek, oratoří, farností a internátů, příp. i širšího okruhu mládeže

- Programové víkendy pro skupiny mládeže z farností a středisek mládeže - témata podle potřeby a požadavků dané skupiny
- Specializované celoroční formační programy (5 - 10 víkendů ročně):
- Orientační dny pro třídy mládeže z 2. a 3. stupně škol, zvláště církevních - nabídka dvoudenních pobytů s programem ve dnech školního vyučování.
- Organizace velkých akcí pro mládež - např. velikonoce, Silvestr, Festa.
- Týdenní duchovní cvičení pro mládež o prázdninách.

PRO ANIMÁTORY - PROJEKT „MLADÍ PRO MLADÉ“

Lidská, křesťanská a odborná formace animátorů, členů civilní služby a voluntariátu, podílejících se na salesiánském poslání a práci s mládeží u nás.

- Jednotlivé víkendy i celoroční formační programy (5 - 10 víkendů ročně) pro různé skupiny animátorů:
- Prázdninové animátorské kurzy v několika stupních.
- Jednotlivé přednáškové akce během školního broku i o prázdninách zaměřené na zvýšení animátorské kvalifikace, s využitím odborníků - např. lipnická škola, logoterapie, pedagogika volného času apod.

PRO SALESIÁNSKOU RODINU - PROJEKT „DON BOSKO“

Lidská, křesťanská, salesiánská a odborná, příp. též řeholní formace salesiánů, sester, spolupracovníků, členů dalších složek salesiánské rodiny a dospělých laiků, kteří naplňují salesiánské poslání u nás.

- Exercie pro SDB, FMA, ACS, laické zaměstnance, příp. VDB
- Kurzy a odborná školení pro členy sal. rodiny a profesionální pracovníky v našich dílech
- Pravidelná i nepravidelná setkání pro trvalou formaci členů sal. rodiny
- Setkávání a oficiální akce různých skupin salesiánské rodiny na celonárodní úrovni.
- Mezinárodní akce (setkání provinciálů, pastorační, mládeže.).
- Ubytování jednotlivců a skupin salesiánské rodiny a mládeže při mezinárodních výměnných pobytech.

PRO JEDNOTLIVCE - PROJEKT „DOMOV“

Osobní a lidské zázemí s možností zotavení i odborného duchovního a psychologického doprovázení pro skupinky mládeže, rodiny i jednotlivce, kteří prožívají osobní krize a problémy.

- Ubytování v jednolůžkových pokojích s možností částečné účasti na životě místního společenství.
- Duchovní a psychologická pomoc jednotlivcům ubytovaným v domě.
- Osobní doprovázení na dálku formou dopisů, telefonátů, návštěv apod.

PRO PRACOVNÍKY S MLÁDEŽÍ - PROJEKT „NAIM“

Pomoc všem, kdo pracují v pastorační mládeže, skrze časopis *Naim*, servis pomůcek, osobní návštěvy a konzultace, příležitostnou literaturu atd...

- Vydávání časopisu pro pastorační mládeže *Naim*.
- Vydávání dalších pomůcek pro práci s mládeží.
- Spolupráce s diecézními centry pro mládež a příležitostná pomoc jejich pracovníkům formou osobních konzultací, účasti na jejich akcích, školení atd.
- Pravidelná tematická setkání otevřená všem křesťanským pracovníkům s mládeží.

Dalším plánem jsou víkendy pro biřmovance. Na základě potřeby naší olomoucké arcidiecéze se pokoušíme organizovat duchovně akční víkendy pro kandidáty svátosti křesťanské dospělosti - biřmování.

Je zpracován program volnočasového klubu. Programem DISklubu jsou jak pravidelné aktivity

- stolní hry v herně (kulečník, stolní fotbal, stolní tenis)
- deskové hry
- rukodělné umělecké tvořivé dílny
- sportovní hry na hřišti (míčové hry, tenis, fotbal, vybíjená apod.)
- horolezecká stěna
- žonglování kroužek ŽongloDISK,

tak také aktivity nepravidelné, řídicí se potřebami a přáním dětí.

- doučování (vysvětlení učiva)
- moštování
- pomoc s domácími úkoly, řešení problémů
- návštěvy kina, výstav, muzeí, akcí pořádaných jinými organizacemi

- soutěže, turnaje, výlety, promítání filmů
- divadelní a rytmičké hrátky
- pořádání oslav
- tábory (i příměstské), pobyty v přírodě

Budeme se snažit děti zapojovat do kulturního dění ve Fryštáku: Fair Play, Farmářské trhy, zpracování ovoce – moštování a další.

Uvedenými aktivitami a akcemi se nám daří aktivně naplňovat volný čas dětí, rozšířit možnosti trávení volného času pro děti a mládež ve Fryštáku. Dále se budeme snažit nabídnout taková témata, která by v mladých lidech probouzela jejich vlastní tvořivost a podněcovala je ke konkrétním činům. Rádi bychom, aby DIS-klub nabízel bezpečné prostředí, kde je možno realizovat svá přání.

Koncem ledna 2014 se začne rekonstruovat sociální zařízení. Tato rekonstrukce bude trvat až do velikonoce. Sociálky budou ve všech třech patrech rozděleny na dámské a pánské – umožní nám to stará šachta po výtahu.

Nový projekt: ONE

One – to je hit skupiny U2, ale také název společného projektu několika salesiánských středisek, pod metodickým vedením lidí z Domu Ignáce Stuchlého. Tvořit ho budou zástupci z Fryštáku, Zlína, Brna - Žabovřesk, Praha – Kobylis, Plzně, Teplic, Českých Budějovic, Ostravy a Prahy – Karlína, a navíc spolupráce se zahraničním salesiánským střediskem Waldwinkel v Aschau am Inn u Mnichova.

Přidanou hodnotou bude setkání lidí pracujících v našich střediscích na jednom společném projektu. Jedná se o dva lektory z každého střediska, to je spolu se salesiány z Fryštáku a s překladateli přes dvacet lidí, kteří vytvoří jeden pracovní tým.

Tento projekt odstartoval již v dubnu 2012. Cílem byla dlouhodobá podpora skupiny znevýhodněných dětí a mládeže, kteří docházejí do salesiánských středisek. Původní myšlenkou byla inspirace od německého partnera. Na jeden školní rok a bude vytvořeno 10 témat, která se budou postupně probírat v již zmiňovaných střediscích. Tématy budou např. Důstojnost a hodnota člověka, Finanční gramotnost, Média, Zaměstnání, Volný čas. V projektu se také počítá s víkendovými akcemi zaměřenými na osobnostní rozvoj stejné skupiny sociálně znevýhodněných dětí a mládeže. Díky dobrým zkušenostem s tímto projektem v něm fryštáčtí budou pokračovat i v dalším období.

Cílem pracovníků DISu je programy pilotně vyzkoušet a pak dát k dispozici v tištěné podobě nejen salesiánským střediskům, ale i dalším organizacím zaměřeným na pomoc a výchovu mládeže.

Naše dobrá tradice a skvělá značka je jistě Don Bosco, náš zakladatel, od jehož narození za dva roky uplyne 200 let. Preventivní výchovný styl, jehož je nositelem, je zárukou toho, že i v nové době s obrovskými možnostmi sociálních sítí, je jeho poselství aktuální.

V době, kdy se lidské vztahy realizují pomocí technologií, roste touha po opravdovém vztahu, kdy jsou lidé rádi spolu.

Don Bosco věřil v dobrotu a důstojnost každého člověka, především každého mladého člověka, zvláštním způsobem pak toho nejchudšího a ohroženého.⁴⁸

⁴⁸ Srov. *Výroční zpráva Domu Ignáce Stuchlého SKM za rok 2012*. Dům Ignáce Stuchlého SKM. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <frystak.sdb.cz/res/data/1387/151079.pdf>.

Závěr

Více než osmdesátileté působení salesiánské kongregace v naší zemi s sebou neslo a dále nese mnoho momentů spjatých s více či méně významnými osobnostmi, zdařilými nebo neúspěšnými podniky a plány, které by si zasloužily bližší prozkoumání, ale na stránkách této práce se jim nedostalo místa. Sám si tento fakt uvědomuji. Uvědomoval jsem si ho již v průběhu bádání s každým dalším bližším seznámením se s aspekty sledovaného fenoménu. Přesto věřím, že předchozí stránky jsou schopné nabídnout dosud chybějící ucelenější bližší pohled na vývoj činnosti a stavu SDB a jejich české provincie sv. Jana Bosca po roce 1989 s ohledem na předchozí osudy, jež byly ovlivňované komunistickou totalitou nebo válečnými a prvorepublikovými poměry. Cílem mé bakalářské práce bylo představit a přiblížit život Ignáce Stuchlého, jeho následovníků a střediska, jež založil.

Dej mi duše a ostatní si ponech – heslo, které vystihuje veškerou podstatu salesiánské pedagogiky. Duše mladého člověka je pro ně vším a jen díky její správné formaci se může dospívající stát správným a dobrým občanem a zároveň tak zajistit budoucnost celé naší společnosti, a to bez ohledu na to, zda je vychováván ve své vlastní rodině či institucionální péči. Obě skupiny jedinců mají stejná práva na stejné postavení ve společnosti a o zachování této rovnocennosti budou salesiáni svým počínáním vždy usilovně bojovat.

Taktéž doufám, že čtenář mohl nabýt jasnějšího a konkrétnějšího přehledu o aktuálním stavu kongregace a nemalé šíři jejích aktivit, o specifických duchovních kořenech, na kterých jsou tyto aktivity postaveny a v neposlední řadě více vnímat SDB jako významnou součást fenoménu jménem římskokatolická církev.

Seznam literatury

- 30 let českého salesiánského díla*. Turin: Čeští salesiáni v exilu, 1957. 62 s., viii s. obr. příl.
- BOSCO, Teresio. *Don Bosco*. Vyd. 4. Praha: Portál, 2014. 436 s. ISBN 978-80-262-0624-8.
- BOSCO, Teresio a NANNI, Carlo. *Dej mi duše: salesiánská tradice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 222 s. Dějiny křesťanských spiritualit. ISBN 80-7192-882-8.
- KAPLÁNEK, Michal. *Výchova v salesiánském duchu*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2012. 117 s. ISBN 978-80-262-0126-7.
- KOPECKÝ, Jaroslav. *Tvé misie budou na severu*. Praha: Portál, 2007.
- KŘÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Knih víry, naděje a lásky: [70 let působení salesiánů v Čechách a na Moravě]*. 1. vyd. Praha: Portál, 1996. 248 s. ISBN 80-7178-122-3.
- KUČERA, Jiří, ed. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 55 s. ISBN 80-7367-116-6.
- MARTINEK, Michael. *Ztracená generace?: o duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2006. 219 s. Studium; č. 190. ISBN 80-86885-14-3.
- MED, Oldřich. *Český Don Bosko: životopis P. Ignáce Stuchlého*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská, 1992. 138 s., [26] s. obr. příl.
- OPATRŇÝ, Aleš. *Cesty pastorace v pluralitní společnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 231 s. Orientace. ISBN 80-7192-930-1.
- OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském, 2005. 113 s. ISBN 80-254-3051-0.
- SALESIÁNI. *Svatý Jan Bosko: k oslavám 100 letého výročí smrti sv. Jana Boska*. Řím: [s.n.], 1988. 57 s.
- ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla: (příručka křesťanské dokonalosti)*. Vyd. 5. (v nakl. Refugium). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2012. 471 s. Dílo Tomáše Špidlíka; 6. ISBN 978-80-7412-111-1.
- TROCHTA, Štěpán. *Hlas českého biskupa v době poroby*. I. vydání. V Praze: Ústředí Katolické akce, 1947. 86-[II] s.
- TROCHTA, Štěpán. *Kardinál Trochta - mučedník: Terezín, Mauthausen, Dachau*. 1. vyd. Nové Město nad Metují: Signum unitatis, 1991. 48 s.

Použité zdroje

BOSCO, Teresio a NANNI, Carlo. *Dej mi duše: salesiánská tradice*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 222 s. Dějiny křesťanských spiritualit. ISBN 80-7192-882-8.

Formační manuál - aspirantát. Sdružení salesiánů spolupracovníků ASC. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.asczech.cz/rs/download.php?sekce=5>>. Str. 1.

František Miša – Dominus, kněz. FMA Salesiánky. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.fma.cz/salesianske-osobnosti/frantisek-misa>>.

Galerie kněží. Farnost Halenkovice. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.farnosthalenkovice.eu/knezi6>>.

Historie našeho domu. Salesiáni Dona Boska Praha-Kobylisy. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://web.sdb.cz/kobylisy/historie.html>>.

Historie z brožurky z roku 1997. Don Bosco Ostrava. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://ostrava.sdb.cz/salesiani/historie/brozura-z-roku-1997/>>.

Ignác Stuchlý. Dům Ignáce Stuchlého SKM. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://frystak.sdb.cz/co-delame/historie/ignac-stuchly/>>.

KOPECKÝ, Jaroslav. *Tvé misie budou na severu*. Praha: Portál, 2007.

KŘÍŽKOVÁ, Marie Rút. *Knihy víry, naděje a lásky: [70 let působení salesiánů v Čechách a na Moravě]*. 1. vyd. Praha: Portál, 1996. 248 s. ISBN 80-7178-122-3.

KUČERA, Jiří, ed. *Vyznavač a mučedník Štěpán Trochta*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2006. 55 s. ISBN 80-7367-116-6.

MARTINEK, Michael. *Ztracená generace?: o duchovním dialogu mezi českou mládeží a katolickou církví*. 1. vyd. Svitavy: Trinitas, 2006. 219 s. Studium; č. 190. ISBN 80-86885-14-3.

MARTINEK Michael. *Dům Ignáce Stuchlého 1996 – 2002*. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://mujweb.cz/disfryst/data/doc002.pdf>>.

Nekrology salesiánů. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <www.sdb.cz/res/data/119/013698.doc?seek=1201781565>.

OPATRŇÝ, Aleš. *Cesty pastorace v pluralitní společnosti*. Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2006. 231 s. Orientace. ISBN 80-7192-930-1.

OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorační péče v méně obvyklých situacích*. Praha: Pastorační středisko sv. Vojtěcha při Arcibiskupství pražském, 2005. 113 s. ISBN 80-254-3051-0.

Oratoř. Salesiánské středisko mládeže Praha – Kobylisy. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.strediskokobylisy.cz/cinnost/orator/>>.

Petr Baran – Děda, kněz. FMA Salesiánky. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.fma.cz/salesianske-osobnosti/petr-baran>>.

P. Petr Baran. Osobnosti – Encyklopedie Brna. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=profil_osobnosti&load=12054>.

PHILIPS G., *Modlitba a činnost.* In Teologické texty. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.teologicketexty.cz/casopis/1989-6/Modlitba-a-cinnost/26>>.

Plenární sněm katolické církve v ČR. *Život a poslání křesťanů v církvi a ve světě. Závěrečný dokument Plenárního sněmu katolické církve v ČR.* Kostelní Vydří: Karmelitánské nakladatelství, 2007.

Salesiáni mají nového provinciála. Salesiáni Dona Boska SBD. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://old.www.sdb.cz/kapitula2/sm-2005-1-reportaz/>>.

Salesiánský magazín. Salesiáni Dona Boska SBD. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/magazin/>>.

Salesiáni u nás. Salesiáni Dona Boska. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/salesiani/o-salesianech/salesiani-u-nas/>>.

Staříček Ignác Stuchlý. Salesiáni Dona Bosca. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.sdb.cz/ignac-stuchly-staricek/>>.

ŠPIDLÍK, Tomáš. *Prameny světla: (příručka křesťanské dokonalosti).* Vyd. 5. (v nakl. Refugium). Olomouc: Refugium Velehrad-Roma, 2012. 471 s. Dílo Tomáše Špidlíka; 6. ISBN 978-80-7412-111-1.

Štěpán kardinál Trochta. Salesiáni v Teplicích. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://teplice.sdb.cz/stredisko-mladeze/o-nas/kardinal-stepan-trochta/>>.

VÁŇOVÁ, J., KAPLÁNEK, M., *Práce v salesiánském duchu: Příručka pro spolupracovníky v salesiánských dílech v ČR* [online]. Praha, 2002. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://goo.gl/cb07lm>>.

Výchovně pastorační projekt. Salesiánská provincie Praha, Provinciální kapitula, 2007.

Výroční zpráva Domu Ignáce Stuchlého SKM za rok 2012. Dům Ignáce Stuchlého SKM. [Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <frystak.sdb.cz/res/data/1387/151079.pdf>.

WORONIECKI, Jacek. Oslavná modlitba.[Online]. Cit. 2015. Dostupné z: <<http://www.krystal.op.cz/amen/2001/Amen78-01.htm>>.

ZAPLETAL, Česlav. *Fryšták: Plán města.* Praha: Kartografie PRAHA, a.s., 2010.

Anotace

Jméno a příjmení autora:	Hynek Doležel
Instituce:	Univerzita Palackého v Olomouci Cyrilometodějská teologická fakulta Katedra pastorální a spirituální teologie
Název práce:	Duchovní prostředí Domu Ignáce Stuchlého
Vedoucí práce:	ThD. Luisa Karczubová, Th.D.
Počet stran:	48
Rok obhajoby:	2015
Klíčová slova:	Salesiáni Dona Bosca, salesiánské středisko mládeže, P. Ignác Stuchlý, pastorační činnost

Hlavním cílem práce bylo představit prostředí Domu Ignáce Stuchlého, jeho historii, osobnosti, které jsou s tímto domem spjaty, a jeho činnosti a funkce v současné době.

Annotation

Name and surname: Hynek Doležel
Institution: Palacký University Olomouc
Sts. Cyril and Methodius Faculty of Theology
Department of Pastoral and Spiritual Theology
Title of the Thesis: The spiritual environment of the house Ignatius Stuchlý
Supervisor: ThD. Luisa Karczubová, Th.D.
Numer of pages: 48
Year of exam: 2015
Key words: Salesians of Don Bosco, Salesian Youth Centre, P. Ignatius Stuchlý, pastoral activity

Abstract:

The main objective was to introduce environment Stuchlého Ignatius House, its history, personalities that are associated with this house, and its activities and functions currently.

Příloha

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1: Dům Ignáce Stuchlého v roce 1931	6
Obr. 2: Dům Ignáce Stuchlého v současnosti	6
Obr. 3: P. Ignác Stuchlý zakladatel	7
Obr. 4: Kaple z roku 1931	8
Obr. 5: P. Ignác Stuchlý	9
Obr. 6: Hrob Ignáce Stuchlého	10
Obr. 7: Štěpán kardinál Trochta	12
Obr. 8: P. František Míša	14
Obr. 9: Petr Beran	15
Obr. 10: Karel Divoš	17
Obr. 11: Vojtěch Frélich	18